

๓๕๓
.....

ค. ๕๐๐

แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านกวีนิพนธ์

เรื่อง

สังข์ทอง

ตอนเลือกคู่และหาปลาหาเนื้อ

35.912

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒

๔๑๔
๕๒

แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านก่อนพนธ์

คำกลอน ลังข่ทอง

ตอนเลือกคู่และหาปลาหาเนื้อ

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒

พิมพ์ครั้งที่สิบเจ็ด ๓๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๔๙๔

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑.๑๐ บาท

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา

ปากคลองขวางลำพูน พระนคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

สังฆของ

ตอนเล่อกคู้ และหาปลาหาเนื้อ

มาจะกล่าววาทไป ถึงทั่วสามตเื่องคี่ เสวยราชสมบัติ
สวัสดิ์ ในบุรีสามตพระนคร อันองค์เอกอัครชายา ช่อมณฑา
เทวคี่สมร มีอานาร่วมอทร ทั้งเจ็ดนามกรต่างกัน นื่อง
นชัสกทองช่อรนา โสภาเพ็ญนางในสวรรค์ พรังพร้อมพระ
สนมกำนัล เป็นสขทกนรนครวนคิน ท้าวคคิราพลงเวียงชัย
นานไปจะเป็นของเขาคอน เห็นระไมจรงยังยืน กว้ยลกเต้าเราแค
พนเป็นฉิกา จ้าระคคิปลกผั่งเสี่ยยังแล้ว ใหลกแก้วมคู้เสนา
ถ้าเซยคนไคคีมียญญา จะยกพารามอบให้ครอยครอง

คคิพลางทางเรียมเหสี มาพาทปรีกษาสองค้อสอง เจ้า
จงคำวิคคิครอง แต่เราครองราชฐานมานานเข้า ทุกวันคคิพ
กยค้วเจ้า ไม่เที่ยงแท้แก่เจ้าลงหนักหนา เจ็บปวดครุ่นไปไซ้ชรา
ถอยถ่วงวังชาลงทกบ่ ยิ่งคคิคคิไปให้โง่สั้น จะตายวันตาย
พรังมีริทึ พี่ยารมภสมบคคิของเราน ถ้ามันหาขุญพ์ไม่จรง จง
ช่วยกันคำวิคคิครองค จะหาค้ใหลกปลกผั่ง จะแบ่งปันข้าวของ
ในทองคลัง ให้ครอยครองเวียงวังเห็นทันตา จะจกแ่งแ่งตาม
ฮารมณเรา เหมือนจ่มเขาโคชินให้กินหญ้า กลัวเกลือกทงเจ็ค

ธิดา มันจะไม่เสนาหากันรู้ นางเน้อชอบกลางยาไม่ว่าได้ ปลุก
เรือนตามใจผ้อย คำปราศรัยท่านว่าไว้นั้นคร พิศวาทให้ต้อง
ทำนองใน พิศจะประสมให้พร้อมพรั่ง กษัตริย์ทั้งร้อยเอ็ดหัว
เมืองใหญ่ ให้บุตรเราเลือกตามชอบใจ เราจะเห็นกระไรจงว่ามา
เมื่อนั้น นวลนางมณฑาเสนาหา จึงทูลสนองพระบัญชา
ซึ่งตรัสมานั้นของประเพณี ะให้เป็นแก่นสารแก่บ้านเมือง ได้
ลือเลื่องไปทั่วทุกกรุงศรี ตามแต่ภูวไนยจะเห็นดี อันนั้นไม่
ชกตกทาน

เมื่อนั้น ท้าวสามลปรกเปรมเกษมคานต์ เล็ดจจากแท่น
ทมทนนาน ออกพระโรงชัชวาลทันใด

ลกของคตงนงเห็นเอกราช ตรัสสั่งเสนาผู้ใหญ่ แต่บรรดา
เมืองชนของเราไซ้ ทั้งร้อยเอ็ดเวียงชัยเคยไปมา ผู้ใดมิไอรส
รปราม แต่ในสามสิบเศษชันษา ที่ยังไม่มีการยา ให้จึกแวง
แต่งมาทุกธานี เราจะให้ธิดาทองทั้งสี่ เลือกรูปทรงส่งศรี
ถ้าลูกเราชอบใจจะใดก็ ะเสกกับบุตรให้ครองกัน จงแต่งตรา
ว่าตามความใน ให้คนเร่ร่อนไปทุกเขตซัดซัด กำหนดไว้โดย
ช้าสิบห้าวัน ให้มาลงพร้อมกันยังธานี

บัดนั้น อำมาตย์รับสั่งไล่เกศ ถวายบังคมคัลฉันทิ มา
แต่งตราตามมีพระบัญชา แล้วจึกเสนากว่าร้อย เคยใช้ลือ

คลองแคล้วแคล้วกล้า สักความตามมีในท้องตรา จงรีบไปรีบ
มาอย่าอนใจ

ข้านั้น ขุนหมื่นพินทนายน้อยใหญ่ ต่างรีบผายผันแยก
กันไป เวียงชัยทั้งร้อยเอ็ดพลัน

ครั้นถึงจึงเข้าไปวันทา กราบทูลเกษัตราทุกเขตชั้นที่
แจ้งตามบัญชาสารพัน ถวายหนังสือในทันที

เมื่อนั้น ฝ่ายพระยาร้อยเอ็ดบุรีศรี กิดสารฮานบุรีศรี
เปรมปรีดิ์เป็นพินคณา ต่างเรียกโอรสมาบอกเล่า เป็นลาภ
เราแล้วลกเสนหา จงทรวรทราขว้าวไพร่เร่งไคลคลา ไปพารา
สามถนิบไว้ แล้วเลือกของอย่างยี่ทุกสิ่งสรรพ สำหรับบรรณา
การประทานให้ ต่างองค์อำนวยช่วยชัย เข้าไปให้ไต่ครอง
พระธิดา

เมื่อนั้น ทนอภัยวิริยสัตถสันททรรษา นบนิวประณม
บังคมลา แล้วมาแต่งองค์อร่ามเรือง บ้างขึ้นทรงรถคชสาร
ขี่ม้าผ่านชาวเขียวกระเลียวเลื่อง ต่างยกโยธานองเนือง ออก
จากเมืองวิบุรณ์สัตถุรไพร

ครั้นถึงพาราสามถ จึงพักพลไว้นอกกรุงใหญ่ ชวนกัน
ลีลาคลาไคล เข้าหาเสนาในทันที

บัดนั้น อำมาตย์ผู้ใหญ่ในกรุงศรี พுகจาปราศรัยโดย
ไมตรี เสนอบัญชีท้าวพญาที่มานั้น

ครั้นไต่ถามมีทุกหน่อกษัตรา เสนาสนายกฝ่ายนั้น เข้า
ไปในท้องพระโรงคัล อภิวันท์ทูลแถลงให้แจ้งใจ บัดนั้น
กษัตริย์ทักพารา ทักร้อยเอ็ดคนมาดั่งกรุงใหญ่ แล้วอ่านรายชื่อ
เสียงเรียงลงไป ตามในทางว่าท้าวพญา

เมื่อนั้น พระผู้ผ่านเขตฉันทาทรรษา จึงสั่งทงส์เสนา เร่ง
แต่งที่ข้างหน้าให้พร้อมไว้ ให้นำกษัตราทุกอัน มาประชุมใน
ท้องพระโรงใหญ่ เราจะให้ทงส์เจ้าอรทัย มาเลือกตามชอบใจใน
พวกรุ่น เร่งจักวังให้เสร็จทั้งเจ็ดแห่ง จะได้แต่งตั้งการภิเษกศรี
สังข์เสวพระเสด็จบรรลือ ชินสัทข้างในมิได้ช้า

บัดนั้น จึงเข้าพณงานถว้นหน้า เร่งจัดแจงแต่งที่ทั้ง
มิณชา บ้างไปบอกกษัตราให้เตรียมกาย

เมื่อนั้น พวกเหล่าท้าวพญาทั้งหลาย ต่างองค์กระห่ม
ห่มพราย ให้กระสันมั่นหมายวุ่นวายใจ บ้างหีบฝ้ายถอง
หุ้มทองดู ใครใครเห็นไม่สรวปโกได้ พวกรุ่นมีคนหนึ่งก็คนไร จะ
จงจิตพิสมัยเป็นมั่นคง บ้างนั่งนกกตริกหาอุปเท่ห์ จะทำควย
แสนดีให้ลุ่มหลง เห็นจะรวมรักเราทั้งเจ็ดองค์ กิจกะเนงเปรม
ปรีสมกระห่มใจ ต่างองค์ถอมันโดยบัญญัติ วาสนาหลังส่งแล้ว

คงได้ สุกแท้แต่ทุกสลดสร้างไว้ จะเกิดเนอรอนใจไปโยมิ บ้าง
เรียกหาหมอกมาขบยาม ให้ท้ายตามชาตาราคี จะสมกระเน
ทรอไม่ในพวงนี้ แต่เข้าซัดใช้ไม้ทรว

ครั้นรุ่งแสงสุริยใสไคร่ตรัส ทั้งร้อยเอ็ดกษัตริย์ทรงภูษา
สอกระื่องประภัระยัชตา แแต่กายาโออวกประกวคกัน บ้าง
ถือห้อยหงาทักยามคม ผ้าห่มชุนน้ำกุดลาบกลั่น ค่างองค์กรวยกร
รจรวล พากันเข้าไปในวัง

ครั้นถึงท้องพระโรงที่ข้างหน้า อำมาตย์มาจิกแรงให้ลุกนั่ง
ท่างชิงขึ้นหน้าว่าไม่ฟัง บ้างถึงเตียงเสียดังกิ่งงไป

เมื่อนั้น ท้าวสามลยมแย้มแจ่มใส รุ่งชวนเมียรักร่วม
ใจ ออกไปแย้มแกลแลดู เห็นหน่อกษัตริยาที่มานั้น หน้าตา
คมสันขยันอยู่ คนข้างหลังลากเส้าเป็นเจ้าชู้ ทาหุชอยกล
เจ้ามณฑา คนโน้นรูปร่างกระจั๊วร้อย หนุ่มน้ยน้ำรักหนัก
หนา คนทอถกกันลงมา หน้าตาเป็นประมาณพานพอก โน่น
แนคนนอยชุ่นล่าง รูปร่างงามาคำมิตหมี่ เห็นทรอไม่คนนั้น
ซันสนท หนางอกออกฉประปราย

คพลางทางสั่งเมียรัก อย่าช้านักเลยเจ้าจะรอนสาย
งแว้งรักจิกแรงแแต่กาย บุตรีโฉมฉายชนมา

เมื่อนั้น นวลนางมณฑาเสนาหา จึงพาทั้งเจ๊กจิศา ไป
สระสรงคงคาวารี

ແຕ່ງตัวตั้งใจระให้งาม ชมน้ำใส่มะขามขี้กลี แล้ว
อาบน้าชำระอินทรี ทาแป้งสารภีรววย กระเจดทั้งคันต้องส่อง
เงา ผิวพรรณผ่มเผ่างามสลดย ใส่น้ำมันก้นกวดกระหมวกมวย
ผูกหน้ากวยแขงยวนเป็นนวลแดง นุ่งผ้ายกอย่างต่างกัน ซ้อ
ชั้นเชิงชายลายก้านแย่ง สไบหน้าเจียรระบาทตากทองแดง
เข็มขัดสายลายแทงประจำยาม สร้อยนวมสวมสอกลังวาลวรรณ
กายกุกันเรืองรองทองอร่าม กำไลสวมเก้ายัดงาม ใส่แหวน
เพชรแวววามความสอกลยับ ทรงกรอบพักตร์พรรณรายพราย
แพรว กระเจียกแก้มฉลิลลับ ใส่คัมพูห้อยพลอยระยับ
กรนเลี้ยวสรพชนเผ่าท้าวไท

เมื่อนั้น ท้าวสามลย์มย์ของผ่องใส จึงครัสแก๊กกายาใจ
พอให้ประชมกยักรา นางเยาว์เจ้าจงไปเลือกก ที่สมควรเป็นคู่
เสนาหา ถ้าแม่นประกอบชอบวิญญาณ์ จงทงมาลย์ไปให้สวม
มือ พอระແຕ່ງตั้งการสยุมพร ให้ขังอรออกหน้าคำซ้อ แดเผ่า
ปลอยสองรอสามรือ ทศกธอนกหนาน่าจักใจ

เมื่อนั้น ทั้งเจ๊กยตรศรีใส ผูกควนัวหน้าไม้กลาไกล กัม
มกะเลือนันโตไปมา ไหนก้อยยักคอกขาย ะไปเลือกกผู้ชายน่า

ชายหน้า ยิ่งคิดยิ่งเขินเขินพิศตรว กลยามีไกรล

เมื่อนั้น องค์พระบิภุเรศเรืองศรี กล่าวเกลยงเลยงปลอญให้
ชอบที วนกัแล้วแม่อย่าแซะเขื่อน ออกสำห้แข็งวิญญูณคธาโคด
พอจะให้พลเลยงไปเป็นเพื่อน อะไรเฝ้าม่วนมิกบิขเือน ไม่เขื่อน
จากหน้าควัน นวลนางมณฑาทาช่วยว่ากล่าว ลุบหลังลูกสาวแล้ว
รับขวัญ ไปเด็กแม่ไปอย่าไร้น สักมาลยให้พลันทั้งเจ็ดองค์

เมื่อนั้น พระบุตรเน่งน้อยนวลหงส์ กลวาระเคื่องจิต
บิตรกั โฉมยงชัยบักายแล้วอายใจ แค่ม่ามอยม่วนกระบวน
กระบิก แก่เกอสะกิดพิฬใหญ่ ท่อบิครเคือนซำจึงจำไป กำบัล
ในพลเลยงเคียงมา

ถึงท้องพระโรงธารม่านกัน เจ็กนางนภพวันเป็นหนักหนา
ให้หอศุขชายชายวิญญูณ หน่งหนักซักซำไม้คธาโคด พลเลยง
ทูลเคือนให้รล นางหยกคักค่อนควักผลลโกโส เข้าแอบแฝงม่าน
กันชนใน ขวยเขินสะเทินใจไปมา

เมื่อนั้น หน่อกษัตริย์นงคอยอยู่ข้างหน้า บ้างสะกิดเพื่อน
กันจำนรรว เมื่อไระออกมารำคาญใจ ต่างคนกระหิมย่มย่อง
ชะเง้อคอคอยมอหาเมินไม้ แดตามคินม่านเห็นไวไว เอะแล้ว
มิใช่คอกกระมิง ลางคนกระนงทำรังขอก หลอนหลอกถวง

เพื่อนอยู่ข้างหลัง ไม่เคยเห็นรูปร่างนางสาววัง นิ่งนั่งคั่งสติ
อย่าเมินไป

บัดนั้น พงศกฤตยาธิดาด้วย จึงปลดอบพระธิดาอย่าใ
หะอะไรมาเป็นเช่นนั้น พระธิดาสั่งให้ไปเลือกคู่ จะออกสู่ใครเล่า
นะเจ้าพี่ เราเป็นใจไปเซงเมื่อไรมิ ไม่พอที่จะชินชกัษณูชา แม้น
พระธิดาเรารู้เหตุผล เห็นพี่จะไม่พ้นโทษา ว่าพลางผลัดใส่ให้
ไคลคลา ระบายเล่าว่าวิงวอน

เมื่อนั้น ทงเจ้าพระธิดาควงสมัคร จำเป็นจำใจบทร บังอร
ออกสู่กรวย ทำลบลบล้อล่อรวัง เบียดบังพลึงเมื่องม่าย ผัน
แปรแลหลบตาชาย ทงชายทงสะเทินเกินเลือกไป

เมื่อนั้น ทนอักษกริณบวรชยันน้อยใหญ่ เห็นเจ้าพระธิดา
อย่าใ ให้กิดพิสมัยในรูปทรง ทงใจขุนนางไม่วางตา เสนหารม
วังตะลึงหลง งามโฉมละออร่อนเอนของค้ งามขนงวงพักตร์
โสภา บ้างพกกับเพื่อนสนิทไม่คึกคาย ชัน้องนชสัทท่ายคง
ตายช้า เกยวนแหละมาลยจะล่อยมา เจ้าคนนั้นกนหน้าข้าไ
โย บ้างนั่งหยกคักทรงคณดลัษณ เหลือบมาสยพัศกรียักควให้
กรนนางสะเทินเม็นหน้าไป แกล้งทำกระแอมโอเป็นแยบคาย
ข้างพาลโกรธชิงหงเพื่อนกัน นางคนนั้นของข้าไครอย่าหมาย
ท่า่งทะเลาะเถาะแคะกันวันวาย ถึงเถียงทำท่ายมากมายไป

เมื่อนั้น ทั้งเจ็ดบุตรีศรีใส แต่เกิดเก้อชายชายวุ่นวายใจ
เลือกภรรยาใหญ่โตทุกหน้ามา อันทั้งหกเทวพนาง เลือกได้
รูปว่างามหนักหนา เมื่องม่ายหมายถึงพวงมาลา สวมหัตถ์
กษัตราทั้งหกองค์

ฝ่ายโฉมรนาทราภวีย นางไม่ต้งจิตคิดประสงค์ กลั
มาเฝ้าบาทย์ทรงค์ โฉมยังขังคัมภีร์พิศรา จึงทูลว่าภรรยา
นั้นไซ้ ลูกมีไ้ม่งมากปรารณา จะขออยู่สนองรองยาทา ไป
กว่าชีวันจะบรรลย

เมื่อนั้น ท้าวสามล้นออกทอดใจใหญ่ ลูกเอ๋ยพอนหัว
ทั้งใจ จะรักแรงแ่งให้เห็นทันตา จึงประชุมพร้อมพวงกรง
แก่ล้นลูกผู้คัมภีร์ฐาน ทั้งรูปทรงสงศรีใสภา ยังไม่เสนา
ชาลย แม่มณฑาจะคึกกระไรเล่า ยังคนเคียวคอกเจ้าทำกรรม
ให้ มันไม่ล้นท่วงบ่วงโย คว้าชวไปร่าคาญจิตวันที พัก
ว่าสีกแท้แต่เราเด็ก ไม่พักประคักประเคิกจี้ แ่งพร้อมภ
ยสาวเลียรวณ หรือไม่เห็นควยพวงทวงตง

เมื่อนั้น นางมณฑาทวนจิตคึกกรัง จึงแดงแ่งในใจ
จริง อันเป็นหญิงพงค์เฝ้าเหล่ากอ ถ้าใจไม่สมัครรักสว มักทำ
ชั่วให้ชายชายหน้าพ่อ พระองค์จึงไกร้งรอ นอ้งจะขอให้ย้า

ชาวพารา ครองนอ้าเลือกกว่าแก่หนุ่ม ทามาประชุมจงพร้อม
หน้า ให้เลือกตามใจรักอีกสักครา สักแต่ว่าสนาธิคาเรา

เมื่อนั้น ท้าวสามลตบชอชบแล้วเจ้า ทศความวิถกนั้น
ค้อยบรรเทา น้อยหรือนนขวัญข้าวเจ้าข้างคิด ว่าพลางทางมี
ขัญชา ตรัสเรียกเสนาคนสนิท จงเข้ามาข้างในให้ใกล้ซีก
ประกาศิตส่งไปมิได้ช้า ชนหน่อถัษฏีทั้งหกของค้ ซึ่งลกรักเรา
จงเสนาหา ให้อยู่วังยังทำรนา จะแต่งการวิวาห์ให้พร้อมกัน
แต่พวกเมืองออกนอกนั้นไซ้ ให้อกลับไปในเวดเขตขันฑ์ เร่ง
ร้องข่าวชาวเมืองทั้งปวงนั้น จนขึ้นทูลพลคนเชิญไป ให้มันแต่ง
ตัวตามทำนอง มาประชุมหน้าท้องพระโรงใหญ่ จะให้ลกรักร่วม
อุทัย เลือกคู้ใหม่ในพรงัน

บัดนั้น เสนารับสั่งไล่เกศ มาขอกถัษฏีทุกอัน ตาม
มีพระราชบัญชา

เมื่อนั้น หน่อถัษฏีทั้งหกเร่งหรรษา นุ่งสยายอาวณคัม
มาลา หัวเราะว่าข้าแฉงกระกิกเพรา ข้างพุกจาเปรียบเปรยเย้ย
เพื่อนกัน อย่างไรนั้นลงนั่งกอดเข่า วาสนาหาไมแล้วชาวเรา
แต่ได้เข้ามาเห็นก็เขินค หกของค้กระห่มมยของ ผูกของพักตรา
วาคี ค่างต่างอย่างเขื่องวรลี เสนนำหน้าพาไปวัง พวกทมิสม
ปรารดนา คงจะเสียวิญญาณ์เป็นข้าหลัง น้อยใจด้วยผู้หญิงซิงซัง

วิชาสอนหลังช่วงอาภัพ ทางแก้ง^๕ทำ^๕จน^๕ณ^๕าร^๕ม^๕ณ^๕ บ้าง^๕เค^๕็น^๕
 หก^๕ถ^๕ม^๕บ^๕้าง^๕ล^๕ม^๕ร^๕บ^๕ เ^๕ห^๕ง^๕อ^๕ไ^๕ห^๕ด^๕อ^๕า^๕ย^๕ห^๕น^๕า^๕เ^๕า^๕ฉ^๕า^๕ช^๕ย^๕ จ^๕น^๕มา^๕ช^๕้าง^๕ท^๕้าง^๕
 ก^๕ล^๕บ^๕ไป^๕เว^๕ียง^๕ช^๕ย^๕

บัดนั้น เสด้นายอำเภอน้อยใหญ่ ทั้งรวแขวงคณธองระ
ย้าไป ทัวในจังหวัดนครา พวุงันแถมักขมุกขมิว รงจักแรง
แต่งตัวไท้อ้อเข้า ไปหน้าพระลานชานชาลา พระธิการะเลือก
เป็นคู่ครอง

ยกันัน ประชาชาวยุททุกบ้านช่อง บ้างเดินบ้างว่าทำ
 ครอบ ครอบหุ้มมยของอยุททุกคน พวกนักเลงเล่นเบี้ยเสียฉ
 ครอบครอบวักคักคักคักสน ไม่น่าเสียแสงระแแต่่งคน เทียวชุกชุน
 หยบยอมเพื่อนกัน เหล่าพวกอุคิวิร้าง คักฉมยักอย่างให้สร้อย
 สัน หวักกระวายรายเส้นเป็นแปรงชัน เช็ดน้ำมันก้นหน้าควมมิก
 น้อย บ้างคิกคักขีใหญ่เอาไฟอัง กระรกกั้งนั่งหย่งก่งคอสร้อย
 นคนใจไม่ว่าจะเรียบริ้อย เผ่าตะบอยหัวหัวมัวเมา พวกเหล่า
 เจ้าชู้หัวอกกรม เผ่าผมตกแสงทำหน้าเค้ว่า เชิงจะพูกระจาก
 ฑาเพรา นังโหนดอกเข้าเผ่าทำทุกขี พวกขุนนางค่างแต่่งตัวล่อง
 มุ่งยกทองเถียวล้านสัหมากสุก บ้างนุ่งลายพนทองล่องนุ่งลูก
 ฑกระปุกกระปุกกรวยราย ทบ้วยไขไคขาวเขี้ยวว่อง ลูกชุนเกิน

ไต่คลองเหมือนหนึ่งหาย พาลโกรธกรรยาคำแม่ยาย เคือง
ขุนวันวายเพราะรายนิก

ครั้นไต่ขึ้นแช่เสียงเทยงกิน ต่างคนต่างคนชนแต่กัก ทก
แต่งถายาไอฟารก อีของอกทกไปทุกคน บ้างทาแบ่งแต่งตัว
ฉุยฉาย นุ่งลายนอกอย่างหางขี้ก้าน บ้างนุ่งห่มสวมตัวตามน
สัณสนอดห่ม่านไม่หลุดบนอน พอท้องฟ้าขาวเช้าครู่ ที่ใครอยู่
บ้านใกล้ก็ไปก่อน เนื่องแน่นถนนในนคร ค่อยผ่อนเข้าไปในวัง
กลางคนแก่เจ้าเกื้อยเข้าโงง ก็เห็นหอยหัวโครงมาข้างหลัง
ถือไม้เท้าไซเซเก็ง เข้ามาท้วงเขามั่งไม่เจียมตน ที่เขินขอย
พลอยเสียแข่งชา ก็นั่งถกถักมาตามถนน เก็บพวกไม่ว่าอุคสาห์
ทน เล็ดออกสลับกล่นเกลื่อนถนนมา

คืบคางทองทองพระโรงชัย ผู้คืบขึ้นเชิญใจก็ไม่ว่า อยากจะ
ใครไต่องค์พระธิดา ต่างก็คืบสมบัตย์อยู่ทุกคน บ้างชิงทศคืบ
ประเคระประระ เอะอะของกระนงสัสน คำวาววองถอยวายววงวน
ไล่ผู้คืบคนอยู่เป็นวัน

เมื่อนั้น ท้าวสามลปรกเปรมเกษมสันต์ จึงตรัสแก่ธิดา
ดวงจันทร์ จอมขวัญของพ่อผู้ขจรก บิดน้าชาวเมืองมาพร้อมหน้า
ลงไปทัศนาลัยประจักษ์ เล็ดออกสู่ให้งามพักตร์ ตามแต่ใครรัก
เกิดลูกอา

เมื่อนั้น นวลนางรนาเสนาหา กับเกลากุญแจลลลา
สองพลอยกตยาภิตามไป

เดินสู่เสนาข้าเฝ้า ทั้งเหล่าเศรษฐีผู้ไพร่ ให้เคืองกาย
นัยนเนตรนางรนาม้วย มิได้ประกอบชอขวัญญาณ นางจึงเสด็จ
กลบมาดบพลัน อภิวันทยตเรศนาถา ทูลว่าชาวเมืองท้าวมา
ลกไม่เสนาหาอาลัย ชอช้อยด้วยชนกชนนี ทจะมีภักดานั้นหาไม่
เขื่องหน้าถ้าตัวลกลชวไป จึงฆ่าเสียอย่าไวชีวิต

เมื่อนั้น ท่านท้าวสามลณจิต กอดเข้าเข้าทะเลงรำพึงคิด
ออกกณิกประหลาดใจ ขรรษในแผ่นดินกสินแล้ว ควรหรือลกลกแก้ว
ไม่เล่อกได้ กิดพลางทางเสด็จคลาไคล ออกขัญชรชัยมิได้ช้า
จึงตรัสแก่เสนาข้าเฝ้า คนในเมืองเราจงแสนกว่า ทอช
บ้านนอกชอกนา ชัยมาหมกสินแล้วหรือยัง

บัดนั้น เสนาทูลไปกังใจหวัง ไพรพามาประชุมอยู่ในวัง
ทอทงแผนคนสินชาย เหลอแต่เงาะฆ่าทรพล หน้าตาผิกคนทง
หลาย หัวพริกหยิกย่งหยายคาย ตัวลายคล้ายกันกับเลื่อปลา
ใครจะบอกจะเล่าไม่เข้าใจ พุคหาไม่ได้เหมือนไข่มุกา เล่นอยู่
กับเก็กทกลางนา จึงทราบขาทาภาวใน

เมื่อนั้น ท้าวสามลฟังแจ้งแกล้งไซ้ ด้วยเคชะเทพเจ้า
เข้ากลใจ เฝอญให้กรวโกรอชุกริ จึงตรัสแก่องค่อกรชายา

น้อยหรือนาถกลดาวศรี เลือกว่าใครไม่โยก จนสนชายไม่มี
ทั้งพวรา เหลือแต่เงาะมาเป็นข้าใช้ เอามาให้มันเลือกสนน้ำ
หน้า ว่าพลางทางสั่งเสนา จงไปพาอ้ายเงาะมาในวัง

ขคนัน เสนาคำนับรับสั่ง ท่างวังวางไปมิไคยง มายัง
กลางทุ่งทองนา

ครนลงจงขอกแก่เจ้าเงาะ รัชสั่งจำเพาะให้หา เร็วเร็ว
มาไปอย่าไคยง ท่างคนฉุดคร่าหัวนวย บ้างเปลืองผ้าคาดพุงผูก
มึก เจ้าเงาะวัดถลกอกหกล้มหงาย ลางคนวิ่งออกมาขอกนวย
แรงมันมากมายเหมื่อนควายว่ว บ้างพะยักกวักเรียกเจ้าเงาะหา
ไม่พทาควยกันเผ่าสันทวิ ทโงคอซซลาคทวาทกลวิ ระวิทวิ
ยืนคอยแต่ไกล

บ่างทำเย้ายวให้ทวเระ ค่อยประเลาะลบหลั่งเข้านัง
ไกล เกลือเฮียอย่าเข้ามาจะไป นคนหรือคอกไม้ไม่พทาทา เสน
นายใหญ่ให้ไพร่หลวง เอาพวนผูกข้อมือเจ้าเงาะมา ท่างเข้าฉุด
ชักเค้นประดา ลาวะพาเฮโลโย้ตามกัน

เชือกขาคลัมคว่าจะนำไป ลกซันคักหลังไล่ลกระคุถัน
นหัวนาต้นหวกถวแรงมัน ท่างปรักยากันเป็นจโน

ขคนัน ผงเด็กเลี้ยงโคน้อยใหญ่ เห็นคนกลุ้มมุดเงาะ
ไพร จักใจวิ่งพลางทางรั้ง จะเอาเงาะเขาไปข้างไหนนั้น จ่ม

แห่งกันไม่บอกเราเจ้าของ มิถูกอิฐหัวผ่าก็อย่าลของ ไวโยไล่
ถองให้แทบตาย

บัดนั้น เสนาซึกซึกซึกหวาย เหมเจ้าหลานหลังระลาย
อย่าว่านวายอายหัวเหาเท่าเดิน รัชสั่งให้เอาตัวชายเงาะป่า ะ
ทอดพระเนตรหน้าตาไม่เคยเห็น มันเป็นไขขาวว่ายากเย็น เอ็ง
รู้ใจไก่เล่นกับมันมา เคยอย่างไรงบอกอย่าหลอกกัน ให้ได้
มันเข้าไปถวายหน้า กูจะให้ขันมแข่งของทยา กินอ้อยหนักหนา
ประธาน

บัดนั้น ผ่องเค็กใจเสลดอกสลด ต่างชิงกันบอกออกสลด
แต่เป็นคนแล้วอย่าคิดให้เหน้อยแรง ถ้าซนยกเยาเซาซี มัน
ซึกใจระหนไปแอบแฝง จงให้ไปเก็บคอกไม้แดง มาผูกปลาย
ไม้แกว่งแต่ไกลไกล ค่อยวิ่งรอรอล้อเล่น เงาะเห็นก็ระผลุน
หมุนได้ ะพาไปถึงวังไค้คังใจ เอาขนมมาให้ข้าเด็กตรา

บัดนั้น อำมาตย์คตมือหัวเราะว่า ค่างวังชิงเก็บคอกชบา
ผูกปลายไม้มาล่อเงาะ

พวกหลังไล่สั่งให้ตรงไป ถือกอกไม้หน้าพาวังเพาะ
นางคนข้างกลวข้างหัวเราะ ล้อเงาะเข้าม้างวังใน

บัดนั้น ผ่องสนมก้านฉันน้อยใหญ่ แอบคุยกับญชวรชัย
แลไปเห็นเงาะหัวเราะอึง ข้างว่าน่าซึ้งเป็นหนักหนา แลกททา

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ทนทะเล รบร้างอปริษทอง เหมือนหนึ่งภูตผทกลางนา ลาง
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 คนย่นวาทาเชนน พาลเกิดไม่ถวิลปรารณา นาคลัวตัวกำ
 ๕
 เหมือนคลา ต่างก็เงาะขาววุ่นไป

๕ ๕
 บัคนั้น เสนามาทูลแถลงไข ข้าออกไปเอาตัวอ้ายเงาะ
 ๕ ๕ ๕
 ไพร บัคนไ้มาแล้วพระราชา

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เมื่อนั้น ท้าวสามลเห็นเงาะชิงนำหน้า เนื้อตัวเป็นลาย
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 คล้ายเสือปลา ไม่กลัวใครโกล่าท้ากั้น ผมหยักย่งเหียงเหมือน
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เชิงพิก หน้าตาตะลึงก็มกกระสัน พระเมื่นเสียมไ้ก็มัน
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 แล้วมยัญชาประศกรณา จงออกไปเลือกคู่ค้ออ้ายเงาะ มั่นงาม
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เหมาะเหลือใจเป็นใบ้บ้า หรือจะชอบชารมณสัมนหน้าตา หน่อ
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 กษัตริย์จักมาไม่พอใจ

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เมื่อนั้น รณานารศรีไ้ เทวาเกิดหนคฤทัย อียาก
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 จะใคร่ดูเงาะจำเพาะเป็น จึงตรัสแกพลอยกลียา เงาะบ่อย่าง
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ไรไม่เคยเห็น เขาว่าหน้ามันขื่นยากขื่น เราออกไปเล่นก็
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เป็นไร ชิงขทาเคื่องขัตติรสประศก เสด็จลุมไปหมดไม่สงสัย
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 จึงเสกกลดากลาไคล มายังพระโรงชัยฉัณฑ์

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เมื่อนั้น เจ้าเงาะแสนกลคนขยัน พิศโฉมพระธิดาลา
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 วัณย์ ผศผาศลวพรรณกั้ทวงเคื่อน งามละม่อมพร้อมสนทั้ง
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 อินทรย์ นางในขรณ์ไม่มีเหมือน แลสร้างท่าแลเลียงเบี่ยงเบอน

ให้พณเพื่อนเคือนักคึกคอง พระรังทองสัถย์อริฐาน แม้นบุญญา
ธิการเคยสมสอ ขอให้ทรมสงวนนวลน้อง เห็นรูปพี่เป็นทอง
ต้องไรรัก

เมื่อนั้น รณานารมคึก เทพไท่ฮอปลั้มน้ำซัก นงลักษณ์
คเณเรจเรจ นางเห็นรูปสววรรณอยู่ชั้นใน รูปเงาเสมอไว้ให้
คนหลง ใครใครไม่เห็นรูปทรง พระเป็นทองทองคอร่ามตา
ชะรอยบุญเราไซ้รังไคเห็น ต่อจะเป็นคู่ครองกรรมังหนา คึก
พลางนางเสียงมาลา แม้นว่าเคยสมภิมย์รัก ขอให้พวงมาลัยนี้
ไปต้อง เจ้าเงารูปทองงประจักษ์ เลี้ยงแล้วโฉมยงนงลักษณ์
ผินพักตร์ทวงพวงมาลัยไป

บัดนั้น พระพลึงหลากิจคึกสงสัย ออกเย็นเห็นเป็น
อย่างไร มารักใคร่ช้ายเงามีเคระหัดกรรม ทำให้ช้ายชายพักตร์
เผ่าพงศ์ ไม่รักองค์เลยสักนิคคิลล้า ไม่ปรักษาหาหรือแต่สักคำ
จะมาทำให้พณพลอยยับ

เมื่อนั้น ท้าวสามลเสียใจนลมิย นางมณฑาเข้าประคอง
รองรับ ข้ายาขยับไปสักหนอยก็ค่อยคลาย ลกจนกระทั่งบาท
ควาคอง อรรณาคคิมข้างมั่งง่าย ทลลักษ์อภัยมิอ้าย
หน่ออกษัตริย์ทงหลายไม่เชื่อเฟือ มารักเงาทรพลคนอบาทั่ว ทก
ข้างชั่วชาติประหลาดเหลือ แค้นนักรักใคร่ให้แค้นแล้วเอา

เกลือกหาข้าให้หน้าใจ ว่าพลางควยไต่ไม้เรียว โกรธเกรี้ยว
ทวนหันหมั่นไส้ อีลิกชวน่าซังจิ้งไร เขาไวโยคีเสียให้แทบตาย

เมื่อนั้น นางมณีพาลออกสนขวญหาญ เห็นสามเคืองจุ่น
 วุ่นวาย จะเพ็ดทูลเบี่ยงบ่ายก็เกรงกลัว จึงออกมาว่ากษัตริย์สาว
 ช่างทำความงามฉาวชิตนชั่ว เสียยศเสียศักดิ์ไม่รักตัว เลือก
 กลัวไ้เงาเรเห็นเหมาะใจ เขาจะเขาะเหยียดเล่นเป็นคำหา พ้อแม่
 จะเอาหน้าไปไว้ไหน จะเซิกซอลถนสนนไป ถึงบรรลักษ์ก็ไม่
 สิ้นเขานินทา ควรหรรมาเป็นไ้ไ้เช่นนี้ เสียทแถมรักเจ้าหนัก
 หนา ร่ำพลางนางทรงไ้กา ก็ลยาเพียงจะสนสมประค

เหมือน นวลนางรณามารศรี กล่าวแกลังแสงทูลชนน^๕
 ทัณเพราะกรรมไ^๕ก่อไว้ แค้นน้ำใสใจจริงของข้า ะรักใคร^๕
 เงาบ้านนั้นหาไม่ ซึ่งหมายมั่นครันลกระว่าไป ที่ไหนใคร^๕
 เลยจะเห็นจริง อันชวคิมไ^๕จะไ^๕ไม่^๕ เหมือนน้ำท่วมปากอย^๕จึง^๕สั่ง^๕
 ฅนกชนน^๕จะซึ่งซึ่ง ลกระวังวอนง้อขอโทษกรรม ทัณสัค^๕แท^๕แต^๕
 วาสนา ะกัมน้ำไ^๕กรรม^๕ให้^๕สน^๕ก่อน ยากเย็นอย่างไรไม่ทุกข^๕
 รัน มารครออย่าทรงโคกาลัย

เมื่อนั้น นางมณฑาทิพนิตก็คิดสงสัย ^๔เฝ้าฯลอบถามลูก
รักซักไซ้ ^๕จนอ่อนใจ ^๖ไม่บอกบอกความ ^๗ก็ซึ่งนำหน้าลกว่ายาก
เห็นอยู่ปากว่าคาบูกิรานถาม ^๘มึงเห็นอายเงาะว่าเหมาะงาม

จะแสร้งตามมันไปข้างไม้ซาย ว่าพลางนางกลีบเข้ามาเฝ้า กระซิบ
 ทูลแบ่งเขาเบี่ยงย้าย ข้าไปถามอัสถุณแสนร้าย มันพูดเป็นแบบ
 คายไม่เข้าใจ หลากนักมารักย้ายเงาะป่า ชอบลงอาญาอย่า
 ปราศรัย แต่พระไท่อกอโอรสไปรดไว้ ให้เลือกตามชอบใจ
 ทั้งเจ็ดคน ครั้นจะลงโทษทูลทูลมันแล้ว เจริญท้าวเราทุกแห่งหน
 ไปรดเพียงซบไล่เสียให้พ้น มันขอตอยากยากจนอย่านำพา

เมื่อนั้น ท้าวสามลพั้งซ่งนำหน้า ทั้งรักทั้งแค้นแน่นธรา
 หนึ่งนักตรกตรวอยู่ในใจ จำจะต้องเงือกคงคอกลีบ คอยหยิบฉก
 มันให้จงได้ คึกพลางทางสั่งเสนาใน อีรนาทไม่ขอเห็นมัน
 จะใคร่ฆ่าเสียให้ตายก็อายเขา จะว่าเรากลีบคำทำหุนหัน จึงซบ
 ไล่ไปเสียด้วยกัน ปลดกระท่อมให้มันอยู่ปลายนา แต่แรกก็ตั้ง
 ใจคึกหวง จะแต่งทั้งเจ็ดคนให้หนักหนา อีเจ้ากรรมทำให้ช้าย
 หนักหนา จะแต่งการวิวาทก็ขีวร้าย ให้ย่อยเสียด้วยกันเถิดตามที
 ในข้างชนเคอนสยิชาล ครบพลางทางคึกเคียดศาล บัดช้าน
 พระแสงไม่แลไป

บัดนั้น เสนมฉาวเรียกข่าวไพร่ ท่างถอมคพราแล้วคลา
 ไกล ตรงไปปลายนานอกธานี
 ครั้นถึงจึงเที่ยวเกี่ยวแฝก ตกไม้ไผ่แยกมาชิงมี ข้าง
 กล่อมเสาะเกลาฟากมากมี ปลดกระท่อมลงที่ทองนา แล้วยึด

ปู่เสอปลูกผักร่มมาน หนี้อข้าวเชิงกรานคุ่มน้ำท่า ทั้งลูกผักผัก
แพ่งแดงกวา รอยเลี่ยมมีคพราหาพร้อมไว

เมื่อนั้น ทั้งหกบุตรศรีใส รู้ว่ารนาทรมวย ไก่อ้ายเงาะ
เข้าเป็นสามี ต่างคนแค้นชคชธยา มันทำให้เชื่อว่าชายหน้าพิ
เราจะไปพิชิตให้เต็มที่ ว่าแล้วรลือออกมา

ครั้นถึงรุ่งหยกย่นอยู่ แลกันน้องสาวกับเงาะป่า เคือง
คือนงอนวิทกิริยา เปียบประชิดขี้น้ำแล้วไป

ชะนางคนใดไม่มีชั่ว ช่างเลือกผัวงามนักรักใคร่ รูป
ร่างน่าทิวเรือเหมือนดอกไม้ เอออะไรพุโรสันหลังยาว มันน่า
เสน่หาน่าชมสั้มประขอบ พอชอบทำนองหม่อมมั่งสาว หดา
ย้องแน่วเหมือนแมวคราว เขาเลาเลออดดาวช่างไม่อาย นอก
วิทนอกรอยนอยหรือนน แร่นไปรักอมง่าย ให้พิศวาสวแล้ว
พลอยวุ่นวาย เอี้ยยค้อคอายชายหน้าตา ถึงมีคมีชั่วเช่นผัวกู
จะร่วมเรียงเคียงคู่พอสมหน้า อันอายเงาะเหมาะเหลือเหมือน
เลื้อยปลา ทุกช่างเสนหาไถลงคอ หรือชะรอยถูกเส้นที่เล่หักกล
เวทมนตร์กลใจโฉนหนอ ไม่คิดถึงพงศ์เผ่าเหล่ากอ น้ำใจใน
ค้อมึงผิกคน ยังจะทำแสนงอนค่อนข้าหรือ กันมีอะไรไก่อ้อย
สักร้อยหน กูจะกรวณาคำว่ากระนั้น ถึงยากจนขาดจากพี่น้องกัน

เมื่อนั้น วรรณดาเข้าไปมีขมน อแม่เอ๋ยของขมนมมน
เสกแสงสารพันโพชนา ทำกรรมสมทบจะตบต้อย มิใช่ลูก
เมื่อนั้นอวยภาษา ถึงไถเงาะเป็นผิวชวชา ก็สัดแก้วสนา
กอกพนาง ถึงพระรุ่งเรืองไปเชื่องหนา ก็ไม่พองวาสนาอย่าอวด
อ้าง คั้นแต่มาพาลรันทง ไม่ขอผลสืบข้างเลย สำคัญว่า
พ้นของทองเคียวกัน นรมนเหลือแหล่แม่เอ๋ย เป็นผู้ใหญ่ไม่
เหมาะมาเยาะเย้ย ข้าเกินเลยไปมั่งขอขมา

เมื่อนั้น ทกนางเคืองคือนแล้วก่อนว่า ชะช่างเลยวลก
อรนา กลัยพาโลช้าว่าเย้ยเยาะ เออกระกระนั้นแหละจริงอยู่
รูปร่างผวกไม่สู้เหมาะ ที่ไหนจะงามพร้อมเหมือนหม่อมเงาะ
ใครเห็นก็หัวเราะวาร์ปงาม ยังจะแค่นขนเสียงเดียงเกอเกอ ทำ
กรู้งกรั้งหยิ่งเยอหยายหยาม อคนซาคชวตวตะกลาม จะละ
เมอเรือตามอายเงาะไป น้อยหรือปากค้อมันพอสม ข้าสรวบ
การมเจ้าไม่ไหว ชักรานเดียงให้เหน้อยเมื่อยขาตะไกร ก็
กลัยไปห้องหับฉับพลัน

ยคนน จึงมหาเสนาคนขยัน เข้าไปทูลรนาสารพัน พระ
ยิกาคาคคนให้ขยับไป

เมื่อนั้น วรรณดาเศร้าสร้อยละห้อยไห้ ครวญคร่ำกำสรค
สลกใจ เข้าไปกราบกรานพระมารดา

โอ้ว่าพระชนนเจ้า พระคุณเคยปลูกเกล้าเกล้า ถนอม
เลี้ยงลูกไว้ในใหญ่มา เป็นสุขทุกทีวราครี พระองค์จึง
คิดทรง จะปลูกฝังลูกรักเป็นศักดิ์ศรี มาทำชายาพาหาคราน
ถึงจะให้ขยับหนีไม่น้อยใจ กรรมของลูกแล้วจะขอลา พระแม่
อย่าทักขุ่นหม่นไหม้ แม้ในชีวิตไม่บรรลย์ คงจะไถ่แทนคุณ
การบุญรัก ว่าพลางกำสรดสลดจิต ยิ่งคิดเป็นห่วงห่วงหนัก
ชลเนตรฟอมฟองของพิศตร นงลักษณ์โคกคล้ายพันทว

เมื่อนั้น นวลนางมณฑามเทสี คิตกพรองส่งสารพระบวร
เทวธิดอนกสนโคกกา ลูกรักเผาศธอนวอนวัง นางนั่งนงเฉย
อยู่ไม่ค่อนหา ทิ้งรักทงแค้นแน่นอรา ชลนาคลนเนตรสังเวชใจ
เมื่อนั้น รนาทักขุ่นหม่นไหม้ เห็นเจ้าเงาะพยับหน้า
เป็นนัย ชมิชอบอกไขไปปลายนา นางสะทกสะเทือนเขินชวย จะ
ไปทวยง่ายง่ายก็อายหน้า ครั้นจะห่วงหนักซักช้า ก็กลัวเกรง
บิดาจะฆ่าก็ จึงกราบกรานมาวคาด้วยอาครุ ทราวม้วยพิไรทูล
ถวญถ ลูกจะขออาลาผาซิล ครั้นนมกรรมจะจำไกล ว่าพลาง
นางถวายบังคมลา ชลนาแฉวถึงหลังไหล แล้วคำนินเคิน
ตามเจ้าเงาะไป เสนาในน้ำหน้าจรลี

ครั้นออกมานอกทวารวัง เหลียวหลังมาคปราสาทศรี
เคยอยู่สุขเกษมเปรมปรีย์ อนิจจาครานจะจำไกล แสนวิคคอก

เฉยไม่เคยยาก จะลำบากเคืองเข็ญเป็นไหน ยิ่งคิดยิ่งทุกข์
ใจ จะตามไปไม่ว่าร้ายดี นางสะท้อนยื่นเช็ดชลตา ครั้นเจ้า
เงาะเหลียวมากเขื่อนหัน แล้วคึกกรักไห้เรล ตรงไปยังที่
ปลายนา

๔
จบตอนเลือกคู่

๕. เมื่อนั้น ท่านท้าวสามลเป็นใหญ่ ตั้งแต่เงาะพาธิดาไป ให้
 นกคันชกดูทั่วยุทธเวลา วรรณเจ้ากรรมมันทำชั่ว มีผัวเงาะร้ายให้
 ชายหน้า จำระคิคว่านก้วยมารยา พาลฆ่าเสียให้ไ้ไ้ไม่ไ้โดย

คิดพลางทางสั่งเสนาใน จงรีบไปบอกบรรดาลูกเขย ก
จะให้แต่งตั้งส่วย ตามเคยของสรวงเทวัญ พว^งนั้นหาปลามา
คนละร้อย ใครไถ่น้อยจะมาให้อาสัญ ทั้งอ้ายเงาะซึก^งครอกจง
บอกมัน มิได้ไปตามาทันจะบรรลือ

มีคนนั้น เสนารับสั่งมายังคนเฒ่า จึงวางอชฎากวางไว้ใน
มัยบ้านเขยใหญ่ทั้งหกองค์

ครั้นถึงจงแสดงแจ้งคดี บัณฑิตทั้งสองประสงฆ์ เร่งหา
 ปลามาให้ไค้คงใจอง เขาไปส่งให้ทันพระบัญชา

เมื่อนั้น หกเชยเกษมสันต์หรรษา ยมพลางทางคอบเสนา
ฉกปลาหนานมดมไป ออย่าว่าแต่เท่านั้นท่านจะเอา ถึงจะลง
สำเภากรวยไค้ อาสาพ้อตาแล้วเต็มใจ จะหาให้สุดฤทธิ์ไม่ยั้ง

พลว. สังสารแต่เงาะป่าประกาศเสีย จะพาเมียสู่สมขึ้นจนอ่อนทิว
เต็มทีจะไ้มาแต่ปลาชิว ท้าวจะกรวโกราให้ฆ่าฟัน ว่าพลาง
ทางสังข์ขาวไพร่ พวุง^๕นักระไปแต่ไล่จับ เว้นแพแหวนทุกสิ่งอัน
เร่งรักรักกันให้พร้อมไว้

บัดนั้น เสนาสาทกเขยใหญ่ ชวนกันวิบชอกนอกเวียงชัย
ตรงไปยังบ้านปลายนา

ครัน^๕ถึงจึงยืนอยู่นอก^๕รว^๕ ระวังตัวกลัวสุนัขนักหนา
ร้องเรียกเข้าไปมีไ้เข้า หม่อมแม่รนาอยู่แห่งใด

เมื่อนั้น รนาสาละวณลงวันไ้^๕ รียกระเหมาใส่น้ำมัน
กันโร^๕ ถึงยากเย็นเข็ญใจมิให้รัก ทา^๕แย่งแข่งตัวไม่มีหมอง
ผักหนานั่งมองต้องกระเจก นุ่งผ้าจักกลีบจับชายพก แล้วยกของ
มาให้ลู^๕กิน รียพลูใส่ซองรองลำค^๕ เขามักพิบผ้าห่มากจน
ปากขึ้น เจ้าเงาะนอนถอนหนวดสวดส^๕บิน เล่น^๕สนละลิกยักลำ
ลำ รนา^๕นั่งฟัง^๕นั่งท^๕วเรา น้อย^๕หรือเพราะ^๕แจ^๕ว^๕เจ^๕อย^๕เฉื่อย^๕ฉ^๕ว
ไม่ทันถึงใบสมคหุยกินน้ำ สวด^๕ซ้ำอีกสัก^๕นิก^๕ยัง^๕ติด^๕ใจ

พอไ้^๕ยิน^๕แล้วเสียด^๕เส^๕น^๕ มาร้องเรียกอยู่^๕ที่^๕ริม^๕ไร^๕ นางจึง
ลุก^๕เดิน^๕ออกไป ยืน^๕เยียม^๕ย^๕น^๕ไ้^๕มอง^๕ค^๕

บัดนั้น เสนาหุยก^๕ยัง^๕นั่ง^๕ค^๕อย^๕อยู่ เรียก^๕พลาง^๕ทาง^๕มอง^๕ที่
ช่อง^๕ประตู เห็น^๕โฉม^๕คร^๕เดิน^๕ออก^๕มา^๕นอก^๕ชาน จึง^๕เข้า^๕ไป^๕ยัง^๕ค^๕ม^๕กัน

หน้า น้ำตาลไหลลงด้วยสังสาร แล้วทอดแสงเล่ายาวมาลัย
ตามบัญชาการพระทรงยศ บัณฑิตมีรับสั่งให้มา ให้เจ้าเงาะเสาะ
หาปลาสด ทั้งหกเขยใหญ่ก็ไม่ลด กำหนดให้ทันวันพรุ่งนี้
ใครไก่อ่ไม่ครบร้อยน้อยไป พระจะให้ฆ่าฟันบนเกด ทอดแสง
แจ้งความตามคดี อัญชลีแล้วกลับไปฉวย

เมื่อนั้น รรนาอกสันหวนไหว เข้าไปในกระท่อมท้นไถ
ทอดคันฉ่วไว้แล้วไถกา

อกเขยไธว่าครานี้ น้ำทะเลม้วยสังขาร สมแก่บิณฑุเรศไม่
เวทนา จะกินอ่านพาลฆ่าชีวิตาญ ให้หาปลาเป็นร้อยน้อยหรือ
นั้น ประทศกันกับเขาเหล่าเขยใหญ่ มั่งมีศรีสุขทุกซ้ออะไร
ประเคียวเคียวก็จะไถง่ายตาย วิตกแต่ส่วนตัวฉักรัก ขากนัก
จะชกชนชนขวาย ฉักรเมียสองคนจนจะตาย จะหาปลาไปถวาย
ที่ไหนทัน ถ้าพระอุปทองน้องบรรลย์ เมียจะตามเข้าไปมิได้พรัน
จะให้เขาพิฆาตฟาดฟัน สัตายตามกันไม่คิดกลัว ไม่ขออยู่
หน้าคนทงหลาย มิให้ชายอื่นต้องเป็นสองฉักร ว่าพลางนางท่ม
ทอดตัว คือชกชกหัวเข้ารำไร

เมื่อนั้น เจ้าเงาะยังคิดพิสมัย ปลอยนางพลางเข้กชณัน
โถมเล่าเอาใจให้เกลื่อนกลาย

น้องเขย^๕น้องรัก^๖ งามพิศ^๗ผ่อง^๘เหมือน^๙ทอง^{๑๐}เกิน^{๑๑}หมาย^{๑๒}
 อย่า^{๑๓}ควรวญ^{๑๔}คว้าน้ำ^{๑๕}เนตร^{๑๖}ฟม^{๑๗}ฟาย^{๑๘} แสน^{๑๙}เสียด^{๒๐}กาย^{๒๑}นวล^{๒๒}น้อง^{๒๓}ระทม^{๒๔}ของ^{๒๕}
 มี^{๒๖} ทั้ง^{๒๗}ใน^{๒๘}ไผ่^{๒๙}ฟ้า^{๓๐}ไม่^{๓๑}หา^{๓๒}ได้^{๓๓} พืช^{๓๔}อบ^{๓๕}ใจ^{๓๖}เจ้า^{๓๗}นักรัก^{๓๘}ผิว^{๓๙} ทำ^{๔๐}ไม^{๔๑}กับ^{๔๒}
 มี^{๔๓}รา^{๔๔}เจ้า^{๔๕}อย่า^{๔๖}กลัว^{๔๗} สัก^{๔๘}แสน^{๔๙}ตัว^{๕๐}ก็^{๕๑}ระไไ^{๕๒}ไม่^{๕๓}ยาก^{๕๔}นัก^{๕๕} ไป^{๕๖}นอน^{๕๗}เสียด^{๕๘}
 ให้^{๕๙}สยาย^{๖๐}ทนาย^{๖๑}เก็บ^{๖๒}หลัง^{๖๓} ระ^{๖๔}มานั่ง^{๖๕}โศกา^{๖๖}ด้วย^{๖๗}ปลา^{๖๘}ผัก^{๖๙} แยม^{๗๐}มี^{๗๑}สรวล^{๗๒}
 ชวน^{๗๓}ชีวิต^{๗๔}มพิศ^{๗๕}พิศ^{๗๖}รัก^{๗๗} น้อง^{๗๘}รัก^{๗๙}เจ้า^{๘๐}อย่า^{๘๑}ปราร^{๘๒}ม^{๘๓}ภ^{๘๔}เลย^{๘๕} ถึง^{๘๖}ยาก^{๘๗}จน^{๘๘}คน^{๘๙}
 เกีย^{๙๐}วก็^{๙๑}หา^{๙๒}ได้^{๙๓} พื^{๙๔}หา^{๙๕}พร^{๙๖}น^{๙๗}มัน^{๙๘}ไม่^{๙๙}อาย^{๑๐๐}ทก^{๑๐๑}เขย^{๑๐๒} ว่า^{๑๐๓}พลาง^{๑๐๔}ทาง^{๑๐๕}ภ^{๑๐๖}ริ^{๑๐๗}ม^{๑๐๘}ย์^{๑๐๙}
 ชม^{๑๑๐}เชย^{๑๑๑} หลับ^{๑๑๒}นอน^{๑๑๓}ตาม^{๑๑๔}เคย^{๑๑๕}สยาย^{๑๑๖}ใจ^{๑๑๗}

ครัน^{๑๑๘}น^{๑๑๙}ทัย^{๑๒๐}ใจ^{๑๒๑}แสง^{๑๒๒}ขึ้น^{๑๒๓}ส่าง^{๑๒๔}ส่าง^{๑๒๕} พระ^{๑๒๖}โธ^{๑๒๗}นาง^{๑๒๘}พลาง^{๑๒๙}ลุย^{๑๓๐}หลัง^{๑๓๑}
 ไหล^{๑๓๒} สัก^{๑๓๓}เสียด^{๑๓๔}รนา^{๑๓๕}ด้วย^{๑๓๖}อา^{๑๓๗}ล^{๑๓๘}ย์^{๑๓๙} พื^{๑๔๐}จะ^{๑๔๑}ไป^{๑๔๒}สัก^{๑๔๓}ประ^{๑๔๔}เด^{๑๔๕}ย^{๑๔๖}เท^{๑๔๗}ย^{๑๔๘}หา^{๑๔๙}ปลา^{๑๕๐}
 ว่า^{๑๕๑}พลาง^{๑๕๒}ทาง^{๑๕๓}จ^{๑๕๔}บ^{๑๕๕}ไม่^{๑๕๖}ทำ^{๑๕๗}ท^{๑๕๘}รง^{๑๕๙} ไล่^{๑๖๐}เก^{๑๖๑}ือก^{๑๖๒}แ^{๑๖๓}ก^{๑๖๔}ว^{๑๖๕}แล้ว^{๑๖๖}ลง^{๑๖๗}จาก^{๑๖๘}เค^{๑๖๙}หา^{๑๗๐} แผล^{๑๗๑}ง^{๑๗๒}
 ฤ^{๑๗๓}ทธิ^{๑๗๔}เห^{๑๗๕}า^{๑๗๖}เ^{๑๗๗}เห็น^{๑๗๘}เก^{๑๗๙}็น^{๑๘๐}ฟ้า^{๑๘๑} ทรง^{๑๘๒}มา^{๑๘๓}ยัง^{๑๘๔}ผ^{๑๘๕}ง^{๑๘๖}ชล^{๑๘๗}ธาร^{๑๘๘}

ครัน^{๑๘๙}ถึง^{๑๙๐}วัง^{๑๙๑}ดัง^{๑๙๒}ห^{๑๙๓}ย^{๑๙๔}ค^{๑๙๕}น^{๑๙๖}ง^{๑๙๗} ท^{๑๙๘}รม^{๑๙๙}ไท^{๒๐๐}ว^{๒๐๑}ไข^{๒๐๒}ย^{๒๐๓}ยัง^{๒๐๔}สุ^{๒๐๕}ริ^{๒๐๖}ย^{๒๐๗}ฉ^{๒๐๘}าน^{๒๐๙} ดอก^{๒๑๐}เง^{๒๑๑}า^{๒๑๒}
 ช^{๒๑๓}อน^{๒๑๔}ส^{๒๑๕}ัย^{๒๑๖}มี^{๒๑๗}ท^{๒๑๘}น^{๒๑๙}น^{๒๒๐} แล้ว^{๒๒๑}โธ^{๒๒๒}ม^{๒๒๓}อ^{๒๒๔}่าน^{๒๒๕}ม^{๒๒๖}หา^{๒๒๗}จ^{๒๒๘}ิน^{๒๒๙}ค^{๒๓๐}า^{๒๓๑}ม^{๒๓๒}น^{๒๓๓}ค^{๒๓๔}ร^{๒๓๕}

เค^{๒๓๖}ศ^{๒๓๗}ะ^{๒๓๘}เว^{๒๓๙}ท^{๒๔๐}วิ^{๒๔๑}เศษ^{๒๔๒}ของ^{๒๔๓}มา^{๒๔๔}ร^{๒๔๕}กา^{๒๔๖} ผ^{๒๔๗}ง^{๒๔๘}ปลา^{๒๔๙}มา^{๒๕๐}ส^{๒๕๑}ัน^{๒๕๒}ท^{๒๕๓}ุก^{๒๕๔}แ^{๒๕๕}ห่ง^{๒๕๖}ท^{๒๕๗}น^{๒๕๘} เป็น^{๒๕๙}
 ห^{๒๖๐}ม^{๒๖๑}ุ^{๒๖๒}ห^{๒๖๓}ม^{๒๖๔}ุ^{๒๖๕}มา^{๒๖๖}ก^{๒๖๗}าย^{๒๖๘}ใน^{๒๖๙}ส^{๒๗๐}าย^{๒๗๑}ชล^{๒๗๒} บ^{๒๗๓}้าง^{๒๗๔}ว^{๒๗๕}าย^{๒๗๖}วน^{๒๗๗}พ^{๒๗๘}่น^{๒๗๙}น^{๒๘๐}่า^{๒๘๑}ค^{๒๘๒}่า^{๒๘๓}ไป^{๒๘๔}

เม^{๒๘๕}ือน^{๒๘๖}น^{๒๘๗} ผ^{๒๘๘}าย^{๒๘๙}เจ้า^{๒๙๐}เท^{๒๙๑}ล^{๒๙๒}่า^{๒๙๓}ท^{๒๙๔}ก^{๒๙๕}เข^{๒๙๖}ย^{๒๙๗}ไท^{๒๙๘} คุ^{๒๙๙}ร^{๓๐๐}ัน^{๓๐๑}ร^{๓๐๒}ุง^{๓๐๓}เร^{๓๐๔}ีย^{๓๐๕}ก^{๓๐๖}หา^{๓๐๗}ข^{๓๐๘}้า^{๓๐๙}ไท^{๓๑๐}
 ข^{๓๑๑}้าว^{๓๑๒}ไ^{๓๑๓}พร^{๓๑๔}น^{๓๑๕}บ^{๓๑๖}ร^{๓๑๗}อ^{๓๑๘}ย^{๓๑๙}ไม่^{๓๒๐}อ^{๓๒๑}ย^{๓๒๒}เลย^{๓๒๓} แ^{๓๒๔}่ง^{๓๒๕}อ^{๓๒๖}ง^{๓๒๗}ค^{๓๒๘}ท^{๓๒๙}ร^{๓๓๐}ง^{๓๓๑}เส^{๓๓๒}ื่อ^{๓๓๓}ลง^{๓๓๔}เร^{๓๓๕}อ^{๓๓๖}ย^{๓๓๗}วน^{๓๓๘} แ^{๓๓๙}ท^{๓๔๐}

ชวนของใครเขาไปเหว้ย ภรรยาหาขนมมมเนย ตามเคยชนสั่ง
ลงมาปล้น

ควนจักแจงพรหมมุลไม่ขาดเหลือ ให้ฮอกเรือจากทมิ
ขมิน เรือชวนเรือแหแจน เร่งกันตามนายพายมา

พันค่านบ้านช่องลงเลย ถึงท้องทุ่งที่เคยมีมัจฉา ทก
องค์ทรงแหทอปลา ลอยมาสองฟากลากเบ็ดราว บ้างเขาถอย
ลงตกตกสวิง ริมตลิ่งลากชวนฮอดลาว ทักแต่จะเข้ฮ้อยเกรียว
กราว นายบ่าวต่างโกรธโทษกัน แล้วพายเลี้ยวริมฝั่งมาทงพวก
ถิลมวกคอยแหงจำละหวั่น บ้างลงเผือกขยัคคลองไวสองชั้น
แล้วช่วยกันคนารามา

ปลาฉกฉกตัวก็ไม่ไ้ ก็คือศรัทธาใจเป็นหนักหนา รัช
พายมาจนถึงบังปลายนา พนมมัจฉานับแสนแน่นไป เห็นพระสังข
นั่งอยู่ฝั่งชล ทางคนพิศวงสงสัย ระบุเป็นเทพารักษ์หรืออะไร
เลียงกันร่นไปทั้งไพร่นาย จึงวาทแวนาวาเข้ามาปล้น ทงทก
อกสันชวญหาย ทางกัมกรวนหมอมยอชยกาย บ่าวนายนักกระเน
ว่าเทวคา

เมื่อนั้น พระสังขนั่งมอยู่ในหนา เห็นทกเขยเคอะเซอะ
มา สมถึงจินตาคียนค จึงเสแสร้งแกล้งทำไม่รู้จัก ถามทก
ซักไซ้ไปไหนน เชะแล้วขอเจ้าหลาน หน่วยกานพานระคม

ผมอ เวธแพแหวนก็เอามา จะลอบลักก็กลัวของข้าหรือ เรา
เป็นเทพเจ้าเล่าลือ นบถอกแห่งแพรงพราย แด่หักคอกน
ตายเสียหลายพัน อียาคคนคู่นั้นน่ายาย มาหาเราณคหรือ
ร้าย ขอกยบลดันปลายให้แจ้งใจ

เมื่อนั้น ทิ้งทกอกสนหวนไหว ลำคัญจิตคิดว่าพระไพร
กรวยไหวท่อมหิวกลัวฤทธา ใจคอกทกทกนภวัน ปากสนเสียง
สนซังคายว่า ท่านท้าวสามล้นพ่อตา ให้หยาปลาประกวกับ
อ้ายเงาะ ข้าทอกแหแปงชันแต่เข้าครัว ออกอ่อนหิวหอยเทียว
รอยเกาะ ไม่ไคปลาสักหนอยชะรอยเควระที่ ดวยแพ้อ้ายเงาะ
สิ้นอาย กลัวท้าวพ่อตาจะฆ่าเสีย ถึงสารแต่เมื่อยเป็นม่าย
เทวดาเลี้ยงปลาไว้มากมาย ข้าขอไปดวยพอรอดตัว

เมื่อนั้น พระสังข์ไคฟังกยมหิว จึงว่าหากเราเฒ่ามัว
ไม่กลัวบาปกรรมทำประมง แต่ไคมาขอแล้วก็ทำให้ เราไชร้จะ
ขอมึงกึ่งประสงค์ จะให้หรือมิให้ทั้งทกของค์ ท่านจงปริกษา
หารชกิน

เมื่อนั้น ทกเขยรับคำขมขมน พระองค์จะประสงค์สิ่งไร
นั้น สารพนมแล้วไม่ชักเลย สักแท่นแต่ตามจะเลือกเอา เป็ด
ไคเหล่าข้าวของเสวย ทกถวยออยขมนมนมเนย จะแคงกึ่ง
สังเวเช่นวัก

เมื่อนั้น พระสังข์กล่าวแก่งแจ้งประจักษ์ เราเป็นเทวา
สุรารักษ์ จะเข่นวกสิ่งของไม่คองใจ จะขอปลาจุมกหม่อม
ลูกเขย ตามเคยคนละนัยหามากไม่ แม้นให้เราเราจะให้
ปลาไป จะให้หรือมิให้ให้ว่ามา

เมื่อนั้น หกเขยไต่ฟงนั่งปรกษา ชีชะเจ้าเล่ห์เทวคา จะ
เอาปลาแลกปลาจุมกคน แม้นเชือกเสียเมยเห็นจุมกวัน จะ
ทำกระบวนผินหลังนั่งบน ของสำคัญหนักหนาเข้าคาจัน จะผ่อน
ปรนแก้ไขอย่างไรก็ บ้างว่าอย่าพักประคักประเคิด ทนเจ็บเขา
เด็กไม่จำ หาปลาที่ไหนก็ไม่มี อ้ายเงาะก็หาได้สืดยมัน หก
เขยรื้อรื้ออิจิต สักคึกสักทระผอนผ่น นั่งงัดมัทนาคูศากัน
เชือกเสียเห็นวันจะไต่ไป ค้างยอมพร้อมใจไม่กลัวเจ็บ รวย
ไต่มีกเห็นขบของข้าวโพ่ ย่นให้เทวัญทันใจ ทอกลอนใจใหญ่
ยอถือ

เมื่อนั้น พระสังข์สรวลสันคักกลั่นหัวธอ ยมพลาจทางตรัส
คักพิช เอออะไรใจคอเหมือนปลาชีว แล้วเอามักกรักคักกับ
คิลา ทั้งหกตกประหม่าหน้วน มอขบหนบจุมกไว้อองนัว อย่า
บักพลวคักกิกพลิกแพลง ทำเง้อมคกระหยาบย็อง ท่ใจชวกลว
ร้องรณเสียงแห้ง เขาแล้วนะละเชือกเลือกคาง จุมกแห่วงไหว
วันสันตทุกคน

เมื่อนั้น ทั้งหกดู แผลพลางขวางขึ้น จับแนบแทบกาย
เต็มทน ต่างคนต่างแกล้งแผลกัน เขยใหญ่ใจแข็งทำแกล้งว่า
มุกกวนคนหน้าเห็นขบขัน สักก็เพอนเคียนทองเทวัญ แผลกัน
เมื่อไรระโห่ปลา

เมื่อนั้น พระสังข์ไต่สมปวารณา จึงตั้งสัตย์อธิษฐานด้วย
วาจา มีนาคตัวใดลงที่ตาย จึงกระโดดโลดเต้นมาริมฝั่ง ให้
สมหวังกิจที่คิดหมาย พอสิ้นคำประกาศไม่คลาคลาย ปลา
ตายบนคลงกลิ้งเกลื่อนไป แล้วแกล้งแย่งมีนาคที่ชั่วชั่ว ให้
คนละสองตัวหามาไม่ หกองค์เร่งชวนกันคลาไคล เอาปลา
ไปให้สมอารมณ์นึก

เมื่อนั้น หกเขยค่อยคลายสลายจิต ต่างองค์อำลาสุรา
ฤทธิ บ่าวกระบี่เคียนชัยร้อยปลา หัวท้ายพายวาทनावออก
ข้างนอกโยนยาวฉาวฉ่ำ รื้อเร่งไถยก่วนจนเวลา กลับมาจะ
ให้ทันเคียนกันพาย

เมื่อนั้น พระสังข์สมจิตที่คิดหมาย จึงหยิบรูปเงาะมา
สวมกาย แล้วคักหวายค่อกคิกคักพลว ร้อยปลามากมายเหลือ
ประมาณ เอาไม้เท้าทำคานหาขหัว แผลงฤทธิรูปเงาะเหาะ
ปลิว ลอยลิวมาในเมฆา

ครันถึงริมไวกุลเรือน กัลลยเคสธนเลือนลงจากเวหา
 เค้นคว้นชนชั้นโคมไคชา เขาหาปลาเหวี่ยงวางกลางนอก
 ชาน ภรรยาพาไปให้ยักว แล้วเชิญผัวรปทองกินของหวาน
 เจ้าเงาะแดงเจ้าเขาวมาลัย วันนั้นงานไปหาปลา พัดอก
 รบเงาะออกซ่อนไว้ ทำเป็นพระไพรพฤกษา ร่ายมนตร์มหาจินคา
 เรยกมีจามาสนทกตำบลด อ้ายหกเซยเซะกระเจะกระเจิง
 เทยวเซะเซิงหาปลาจักสัน ไปประตพพพิทผงชล ทั้งหกคน
 กรวบกวันขอทานปลา พันแลกล่เลียนเจียนปลาจรมกมัน แหว่ง
 วนสนทงนชนทนักหนา ว่าพลางเสสรวลชวนรณา ไปคุหน้ำ
 มันเล่นก็เป้นไรว

เมื่อนั้น รณากลั่นยมีใครไค สรวลพลางทางว่าเจ้า
 ชอบใจ เมื่อมันจะไคคุหน้ำกัน ช้างแก้แค้นแทนทำพอสาสม
 ทเมยมาคำการมเยยหยน วนนของระตามรววัด ไปคุมกมัน
 ให้เต็มตา ว่าแล้วทาแย่งแ่งตัว ตามผัวออกจากเคหา ยัก
 ประตเจ้นชนโคแล้วไคลคลา เจ้าเงาะหาปลานำหน้าไป
 ครันถึงพระโรงรัตนวิ อัญชลีสองกษัตริย์เป็นใหญ่ เจ้า
 เงาะยืนยมหัวไม่กลัวใคร ทั้งปลาลงไว้ให้พ่อตา รณาริงทูล
 บิดวงศ์ นปลาส่งส่วนตัวผัว อุตส่าห์เสาะเพราะเกรงพระ
 อาชญา ไก่มาน้อยนักสักสองร้อย ตามประสาอยากเย็นเชิญไป

ไม่มีข่าวนิโพรให้สอย ผู้เมียสองคนจนกรอกรอย ไม่เลิก
 สอยเหมือนลูกสาวของท้าวไท ทกเขยเขาคิมยัคคัก ท่าน
 พ่อตาไปคนรักใคร่ ไปหาปลาแล้วหรืออย่างไร เห็นจะ
 ใ้ไ้มากมายหลายกระเบง

เมื่อนั้น ท้าวสามลเคืองชกพิศหมอนผดง คันมีคันไม้
 หมั่นไล่พง ไม่สมทหมายมุ่งระฆ่าฟัน อธิรนาพาผู้มาเย้ยไ้
 แค้นใจเหลือทีระอกกลัน เพราะอายเขยเขาคเ้าเหล่านัน พากัน
 เซอะชะไปกระไร ริงชันทากาลทั้งทกลง มึงช่างหากำชัย
 ผู้ไม่ บ้านนมนานาแค้นใจ กระใคร่ฆ่าเสียให้ม้วยมก

เมื่อนั้น ทกเขยร้อนใจถึงไฟค เร่งผพายเค็มทศรค
 ครนลงหยกอรคเรอเขาเห่นอแพ ทวปลาพากันมาโดยควน
 ขาวคามเข่นพรวนแบกอวนแห ครงมาวังปลันไม่ผันแปร หลึง
 ซายรองแซ้วแพเงาะ ทงทกอกสันชวญหน ครงนคายรวง
 ออกเหยาะ คลานเข้าไปเฝ้าเขาหัวเราะ เห็นปลาอ้ายเงาะย้ง
 เสียใจ คึกอ้ายด้วยปลาหมกวัน ก้มหน้าคึกินหาเงยไม่
 พรนตวลวคายเข่นพันไป ภาวนาหายไมมีใครทัน

เมื่อนั้น ท้าวสามลเคืองชุ่นหนัน ริงว่าไปแก้ทกเขยนั้น
 กระใคร่ฆ่าฟันข่นรอน แต่อ้ายเงาะทรพลคนอัยย มนยังค
 กวามึงมาถึงก่อน เอนันไปเที่ยวรคณอน ไมเร่วรอนเจ้า

คนก็ บ่าวไพร่ไปด้วยก็หนักหนา ได้ปลามาไม่พอจะเซ็นฉีก
 กุ๊กกึ่งก็เกี่ยวคอกครั้งน ห่าไม่ชีวิตจะบรรลีย์ เออหมกนั้นถูก
 ะไรนั้น เหมือนกันกับเขาเชือกเล็กคไหล รงขอกให้แรงกู
 แกลงใจ อย่าได้เอาเท้มาเรเรา

เมื่อนั้น เขยใหญ่ทั้งหกตกประหม่า แกลงทูลเลี้ยวค
 ปกพ้อคา แค้เข้าซำกไปไม่เชื่อนแซ ลงค้อวนคตลากที่ปากค
 ขักเขากคหมกคเป็นแผล ในแม่น้ำลำคองทั้งสองแคว ไม่มี
 ปลาเลยแค้สัคคัวเกี่ยว สัทนแคคคแผกร้อนไปย้งค้ำ จนคัวค
 ออกค้ำเหมือนม้าเหมียว ออกส่าหยุกจนขกรกเรียว ไปได้ปลา
 หน้อยเกี่ยวทในบึง ไม่เคยพบเคยเห็นเลยเช่นนั้น ะรอยฉไจมค
 มินโกรธอง ให้ปัวคหวัมัวคาคหน้าคัง แทยะไม่มาถึงท้าวไท

เมื่อนั้น ทั้งหกขุคหวัคใหญ่ เห็นผวแพเงาะบ้านาซกไ
 ผักปลาหาไค้มานิคเกี่ยว มีค้ำชาวมกแห่งหระ แล้วพระ
 ขิภาคโกรธเกรียว ชายหนาทุกคังวิ่งเรียว นางเหลียวจ้ำเลียง
 เคืองค้อน ทคนางค่างคณขบข่า มินไม่นำรวมเรียงเคียงหมอน
 ข้างกอกเข่าเจ้าเรกทุกขัรอน มีอ้อคณคณอ้อคณเสียน้ำใจ

เมื่อนั้น รนาสรวลคัคไม่กลั่นไค้ เจ้าเงาะหวัรองอ
 งอไป ทำขุขปากขอกไค้ให้เมื่อยค เห็นหมกเขยใหญ่เลือกคไหล

หยค แหว่งวนสันทงหมคนำอกส^๕ ส่าแกไผ่นัสติฉวก^๕ นาง
 ยมอยู่^๒ในหน้าไม้พาท^๔ แลวแลศัพสาวทงหกคน^๕ เห็นหน้า^๖
 หม่นทมองคลากำมิคหมี^๔ ทำแยบคายช่ายตาคีสามี^๕ เทวยม^๕
 แยมักระแอมไอ

เมื่อนั้น ทกนางเคืองชดชชฌาตย์ ต่างคนชหน้าแล้ว
ว่าไป หัวเราะเหาะไควอรรณา เหตุว่าผวมงมาดังกอน ท้า
แสนงอนเจ้อเจ้อระเหะหน้า ผวกโมรจกขผกปลา จึงไคมา
ไม่มากเหมือนหม่อมเงาะ ก็เยี่ยงผวจาเมนนเกลาคดอง ห้วย
ทนองเห็นอโคเข้าใจเสาะ นางเมยชนหน้ามาหัวเราะ เปรียบ
เปรียเยยเหาะไม่เจียมตัว เขาขับไล่ไปอยู่เสียดปลายนา ยังคช
ค่านเข้ามาว่าแทนตัว ไม่มีความยำเรงเกรงกลัว ไล่หัวออก
ไปเสียดากวัง

เมื่อนั้น รณาคอขไปตั้งโศก^๕โศก^๕ วิชระหม่อมพทชน^๕ซึ่ง
ออกประทังคำทอล่นพอแรง^๕ เฝามาจับไล่ไล่หัว^๕ท^๕ โกรธหรือ
ว่ากรมก^๕แห้ว^๕ แต่เห็นเขาหัว^๕อ^๕กระแวง^๕ ออกตัก^๕สะแก^๕
เกลี้ยงพาโล^๕ ผัว^๕ไปหาปลา^๕กับ^๕ข่า^๕ว^๕ไฟ^๕ น้อยหรือ^๕ช่าง^๕ไค^๕มา^๕
อีก^๕โช^๕ ผัว^๕ข้า^๕หา^๕ปลา^๕ประ^๕สา^๕ไซ^๕ แต่^๕กรม^๕ไม้^๕โหว^๕เหมือน^๕ผล^๕
พริ^๕เช่น^๕เห็น^๕อยู่^๕ว่า^๕เท^๕จริง^๕ สืบ^๕ค^๕ปาก^๕ทา^๕ก^๕น^๕ง^๕เสีย^๕ค^๕อก^๕พ^๕ จะ^๕ให้^๕ว่า^๕
หรือ^๕จะ^๕ว่า^๕ออก^๕เคย^๕วน^๕ แล้ว^๕เหล^๕ย^๕ว^๕ค^๕สาม^๕เห็น^๕ข^๕ง^๕ค^๕า^๕ แค้น^๕ใจ^๕ค^๕ิด^๕

จะใคร่อยู่ทะเลาะ แต่เจ้าเงาะชวนไปเคหา ถ่มน้ำลายรกให้
แล้วโคลกตา ตามผิวออกมาไม่พริ้วพริ้ว

เมื่อนั้น ทกนางค่างพิไรโกรธชิง ลูกขึ้นเกินตามมา
ทำไ้ม้งรังหัวเราะเยาะกู เท่จริงอย่างไรรื่นขึ้นจวน
ใครยักปากไว้วานอย่างนี้อยู่ จองทองพองขนเป็นพันธุ์ ลอยหล่น
ทหมิ่นถนแกล่น ผิวหาปลาผกไค้หนักหนา หม่อมเมื่อยไค้หน้า
ชนกว่านชน คำคารมเปรยเปรยออกเฉียงแทน ชนแค้น
เปรยขบเปรยเย้ยเข้า อย่างดกผิวกันกระนั้นะ ช่างเด็กกระค้อย
ยังชั่วกว่าผิวเจ้า ถึงมกโหว่แหงก็ทำเนา แต่หน้าตาของเขา
ยังเพราพรม ไม่เหมือนเงาะอาทว้ชาติชั่ว นากลัวหัวทกระม
กระปม กลัษะมาหัวเราะเยาะขม เปรมปรีดิ์ในใจไค้ช้อย
ชะช่างไค้ผิวเงาะเหมาะสม ปากกล้าคำคารมคังค้อยหอย
จนเสียงเสียงคนขบตะบอย มินนาค้อยไทยขลังกขมอ แต่
ขบเขากเขากเฝ้าตาก นเป็นเขยพอกปากของเจ้าหรือ ว่าปลาง
ข้างเขยขยอ กล้าปากกลามออย่าหนกน

เมื่อนั้น เจ้าเงาะเห็นวุ่นว้างเข้าทางกัน ทำขอกไขไค้
สำคัญ แกล้งกระชั้นกระโซกโขกมือ ก้มลงหลอนหลอกกลลอก
คอ ทกนางค่างทอไค้ไม่ถอ ทำเหมือนขำไขไค้แต่ถอ คบมือหัวร่อ
ล้อเลียนนาง เห็นพิเมยขำเลื่องเคื่องค่อน ก็ดุคเมยมาล่อนให้

ค่อนข้าง ถือไม้เท้าก้าวเดินเป็นท่าทาง ที่เสื่อลากทางให้นาง
กลัว แล้วเก็บไข่มุกมากเล่น ทำเป็นขี้คนแมลงวันสั้นหัว
ขโมยให้เห็นแล้วเล่นหัว เข้ายวพเมยไปมา

เมื่อนั้น ทกเชยชักใจเป็นหนักหนา เห็นเงาเงาเยาะหยอก
ภรรยา โกรธตาเขยวเหลียวกกัน โมโหชักชักเซมร โง
กระบาทคาตกระเบนเลี้ยวให้มัน หมายเขม้นกำหมักกักพัน มุทะลุ
กักกันไม่พริ้วพริ้ว ลางคนยื่นคำเงาะอาทว จะใครเอาเท้าคาค
เขาสักฝั่ง บ้างว่าจะถองลักลึงคอง ทำไม้มงมาหยอกหลอก
เมื่อยก กุเล่ยกเกิดมาไม่เคยพบ ข้าไข่มุกชบทำลยหลู่ ร้องทอง
ถองเลี้ยวให้เมื่อยก คำพลาทางกรกกันเข้าไป เห็นเงาเงาไม้
ไถกวักแกว่ง วรรณสั้นหน้าแข็งไม่เข้าใกล้ บ้างนั่งลงลยล้อย
ทรอยไม้ น้ำตาไหลครางออกกอกมอ บ้างหลับตาหน้าเมิน
ซอมหมัก เงาแว้ดลมกลึงลึงคอง ทรคนั่งลงนวกปวกสะกือ
ครางฮือไปทีเดียวไม่เหลียวแล เขยใหญ่ย่างเท้าก้าวถลา เงา
คำค้อยมูกถูกแผด ล้มดังกลอกคอทำท้อแท้ เมยมาช่วยแก้
ทบทันคอ ลางคนถอยหลังเข้าบังเส้า ร้องว่าพวกเรายากกลัวพ่อ
บ้างกำหมักชกเซมรไม่ย่อท้อ ใจคอเหี้ยมชกขกกัน เขาชกเงา
เคาะเขาค้วยเข่าดา ล้มผวาเจ็บทุกกลไม่ชน พุกไม่ออก
กลอกทวมวมน เพื่อนกนวงครนกระวายไป

เมื่อนั้น เจ้าเงาะทำเงาะคอกขอกไข เหลียวหลังเหลียว
หน้าคว่ำไม้ กวักแกว่งแกว่งไล่กระชั้นชิด เห็นเขยทั้งหกตก
ประหม่า ก็หวดไปหวดมาให้ลึกลับ ควงตะของลงแรงแดง
อุทธี ไต่คืบตามคันทนกระเษย ก็เห็นเต็มกลั้วหัวเราะ ยมเยาะ
ยกมือชนกัยกัย ดังทาทาทาเป็นว่าชย เขย้วยปากหลอกลอก
หน้าตา เห็นหกเขยคอยจะถอยหลัง ก็หยิกยงย่นมอของหน้า
แล้ววางเท้าสาวหมดเข้ามา ถลึงตาขู่เข่นเข่น

เมื่อนั้น หกเขยเขยขยาคไม่อาจสู้ เหลียวซ้ายแลขวา
หาประทู เซออยู่แล้วกระมิงคร่งน บ้างเขาแอบหลังภรรยา รน
เมือออกหน้าเงาะย้าหนี ความกลั้วทวนสนไม้ส่มประกิ เต็มท
ลงนั่งภาวนา บ้างกำหมักชิดเขมรหมายเขม้น ทำเป็นว่าพน
คนกล้า ครันเห็นเงาะถอไม้ใกล้เข้ามา ก็วิ่งส่มถลาหาแข่ง
เพลย ลางคนย่นนงไม่วางหน อดสำหทำใจก็แก่เบย พกจาอว
ฮกคักหนาเมย สลैयाชวตไม้คคกถว ทำเห่นบรวงตมวอยอย
แค่นอก เห็นเจ้าเงาะเงาะคอกก็ถลอกหัว ย่อท้อถอยหลังวิ่ง
ควั ต่างถลัวเงาะบ่าทกคนไป

เมื่อนั้น ทงหกบุตรพิฬใหญ่ เห็นผัวถลัวเงาะก็ชกใจ จึง
ว่าเซออะไรช่างไม่อาย แต่เงาะบ่าบ่าไขยก็ดี ช่างชวนกันวิ่ง
หนมันง่ายง่าย เสียแรงกำเนคเกิดเป็นชาย ไม่อดสุกร้ายเขา

มั่งเคย โมโหหันมาคำนึงสาว ไม่ว่ากล่าวผู้มั่งทำนงเคย
 ให้น้าอ้ายเงาะมาเขาระเหยย ค่อยคัพเซยของตัวเอง ชนเสียง
 เถยงพลัดมหน้า ยังซ้ำให้ผิวตัวชุ่มเหง คุกถูกผู้ใหญ่ช่างไม่
 เกรง มั่นเหมาะเหมงแล้วหรือนางรนา

เมื่อนั้น รณายมพลาตทางว่า เธอพี่น้องไรช่างพทรา
 กตัญญูว่ากระนั้นขึ้นจริง เกิมใครทำทอก่อก่อน ควักก่อนเคื่อง
 ชักสะยักสะขง ครั้นเขาวามั่งก็ซังซัง ชวนกันวิ่งมาตามจะค่อย
 ก็ หกเซยเข้ากลุ้มรมกันชก ให้เขามือไล่พกละเลี่ยหรือพ ส่า
 แก่ใจเจ็บปวดอกตกลาก เธอเถยวันจะให้ใครห้ามปวาม เมอ
 เป็นผีใหญ่ไม่ไว้ตัว ยังจะมาว่าผิวซ้ำหยาบหยาบ สะพเซยซ้ำ
 หนางามงาม ชุ่มบ่ามขำเลือกไม่เหือกเลย นั้นแน่แปลเก่าชก
 เขากก็ ซ้ำมาตกลหมักกินหาเอ้ย ว่าพลาตทางหัวเราะเขาะเหยย
 พเซยพสาวฉาวไป

เมื่อนั้น นางมณฑาทาหนวกลอยอยู่ไม่ไ้ ลกเดินออกมาว่า
 อะไร ไม่เกรงเนื้อเกรงใจผีใหญ่เลย ล้วนแต่พี่น้องทองเถย
 กัน จะฆ่าฟันกันไ้แล้วหรือเหวย ลกเต้าเข่นนักรบเคย ออก
 เอียบแต่ละคนฟันกำลัง รณาพาผิวออกไปเสีย เจ้าเหล่านห้าม
 สมัยเสียมมิง เธออะไรอชองตงตง หนาทลกกทนงช่างไม่เกรง
 เมื่อนั้น ท้าวสามลว่าเหม่มั่นชุ่มเหง อ้ายเงาะข้ากล้า

ทำไม่ยำเยง กอชก^๒สัด^๒เอง^๒ลง^๒สัถย^๒ก ทำไม่กับ^๒โย^๒ข้า^๒ดา^๒ชาว^๒
 อีสาว^๒สาว^๒เหล่าน^๒อ^๒ย^๒าว^๒ต^๒ก ลุก^๒ชน^๒ขบ^๒พ^๒น^๒ง^๒น^๒ก เห็น^๒ทั้ง^๒ห^๒ก^๒ตา^๒
 ลาย^๒ท^๒มา^๒ย^๒ว่า^๒เง^๒าะ กระทบ^๒ย^๒่าง^๒ส^๒าม^๒ช^๒ม^๒ล^๒ุ่ม^๒ค^๒ระ^๒วัง ไม่^๒ทัน^๒ค^๒ึง^๒ค^๒อย^๒
 ทำ^๒ซ^๒า^๒ค^๒อก^๒เค^๒าะ ถ^๒อง^๒ลง^๒ต^๒ร^๒ง^๒ม^๒ก^๒ด^๒ก^๒จำ^๒เพ^๒าะ เช^๒ย^๒ใ^๒ห^๒ญ^๒ไ^๒เ^๒าะ
 ร^๒อง^๒อ^๒อก^๒ไ^๒ย ม^๒อง^๒เช^๒ม^๒ัน^๒เป็น^๒ค^๒ว^๒ก^๒ี^๒ร^๒ัก ล^๒ง^๒น^๒ง^๒เ^๒น^๒อ^๒ย^๒ห^๒อย^๒ช^๒ัก^๒ห^๒ว^๒
 ไ^๒ย แ^๒ล^๒ว^๒ร^๒อง^๒ก^๒ำ^๒เง^๒าะ^๒มี^๒น^๒ำ^๒ค^๒ไ^๒ย มี^๒น^๒ำ^๒ไ^๒ว^๒เ^๒ล^๒เ^๒น^๒ก^๒ข^๒ก^๒ส^๒ัก^๒ค^๒ร^๒ง^๒
 เ^๒น^๒ช^๒ัก^๒ค^๒ก^๒ค^๒ก^๒ชน^๒ท^๒น^๒ก^๒ท^๒น^๒า ไ^๒ล^๒ง^๒ว^๒เ^๒า^๒มา^๒ท^๒น^๒า^๒ท^๒น^๒ง แ^๒ด^๒แ^๒ค^๒น^๒อ^๒าย^๒
 ท^๒ก^๒ค^๒น^๒พ^๒ัน^๒ก^๒ำ^๒ล^๒ง มี^๒น^๒เ^๒ล^๒เ^๒า^๒อ^๒ย^๒ท^๒ล^๒ง^๒ไ^๒ย^๒อ^๒ย^๒าง^๒เ^๒ก^๒ย^๒ว ย^๒ิง^๒ว^๒ำ^๒ว^๒ค^๒อ^๒ว^๒
 ช^๒ำ^๒ง^๒ช^๒ว^๒ชา^๒ค^๒ น^๒อ^๒ย^๒ท^๒ร^๒อ^๒น^๒ข^๒ช^๒ลา^๒ค^๒า^๒เท^๒ม^๒ี^๒ย^๒ว เป็น^๒ฝ^๒ง^๒เป็น^๒ค^๒ณ^๒า^๒ทำ^๒
 ท^๒น^๒า^๒เช^๒ย^๒ว แ^๒ด^๒อ^๒าย^๒เง^๒าะ^๒ค^๒น^๒เ^๒ก^๒ย^๒ว^๒ก^๒ล^๒ว^๒ม^๒ัน แ^๒ล^๒ว^๒ร^๒เ^๒ย^๒ก^๒นาง^๒ม^๒ณ^๒ชา^๒
 มา^๒เ^๒ล^๒ย^๒น ไม่^๒พ^๒อ^๒ท^๒พ^๒อ^๒ท^๒าง^๒อ^๒อก^๒ก^๒าง^๒ก^๒ัน อ^๒ย^๒ำ^๒ห^๒ำ^๒ม^๒ป^๒ร^๒าม^๒เ^๒ล^๒ย^๒ป^๒ล^๒อ^๒ย^๒
 ใ^๒ห^๒ค^๒อ^๒ย^๒ก^๒ัน ช^๒ำ^๒ง^๒ม^๒ัน^๒เป็น^๒ไ^๒ระ^๒ไ^๒ค^๒ุ น^๒อ^๒ย^๒ท^๒ร^๒อ^๒ส^๒น^๒ก^๒น^๒ก^๒ไม่^๒พ^๒ัก^๒หา^๒
 ย^๒ิง^๒ว^๒ำ^๒จะ^๒ใ^๒ห^๒มี^๒ม^๒ว^๒ย^๒ห^๒ม^๒ ล^๒ุก^๒เช^๒ย^๒ย^๒าย^๒แ^๒ล^๒ะ^๒ค^๒น^๒พ^๒ัน^๒ร^๒ู้ ช^๒ะ^๒ค^๒ำ^๒น^๒ำ^๒เ^๒็น^๒ค^๒ุ
 เ^๒ม^๒อ^๒น^๒ล^๒ูก^๒เ^๒ล^๒็ก ท^๒ก^๒อ^๒าย^๒ท^๒ก^๒เช^๒ย^๒ใ^๒ห^๒ญ^๒ช^๒ำ^๒ง^๒ไ^๒เ^๒าะ ร^๒าว^๒ก^๒ย^๒อ^๒าย^๒เง^๒าะ
 ม^๒ัน^๒ก^๒น^๒เ^๒ล^๒็ก ด^๒ก^๒เ^๒ย^๒เ^๒า^๒ไ^๒ม^๒ไ^๒ค^๒ค^๒ง^๒ไ^๒เ^๒ก^๒ แ^๒ด^๒เ^๒็ก^๒เ^๒็ก^๒ม^๒ัน^๒ก^๒ด^๒ก^๒ว^๒ำ
 ม^๒ง อ^๒เ^๒ม^๒ี^๒ก^๒ส^๒ัก^๒ไ^๒ม^๒ไ^๒ช^๒ว^๒ ค^๒ท^๒ร^๒อ^๒น^๒อ^๒ง^๒ของ^๒ตัว^๒ก^๒ไ^๒ว^๒ร^๒อง อ^๒ี^๒ร^๒น^๒า
 ค^๒ำ^๒พ^๒ม^๒อง ก^๒ร^๒ท^๒ย^๒ค^๒น^๒ด^๒ัง^๒ค^๒ง^๒ไม่^๒เ^๒ว^๒ร^๒ง^๒ก^๒ล^๒ว^๒ ก^๒ย^๒ิง^๒แ^๒ค^๒น^๒ม^๒ี^๒ง^๒อ^๒ย^๒ไม่^๒ร^๒ห^๒ย^๒
 ท^๒น^๒า^๒ไม่^๒อ^๒าย^๒เ^๒า^๒อ^๒าย^๒เง^๒าะ^๒เป็น^๒ฝ^๒ว มี^๒น^๒ท^๒าก^๒ท^๒า^๒ป^๒ลา^๒ไ^๒ค^๒เ^๒ง^๒ร^๒อ^๒ค^๒ตัว^๒ ห^๒า
 ไม่^๒ก^๒ี^๒ท^๒ัว^๒จะ^๒ป^๒ล^๒ี^๒ว^๒ไ^๒

เมื่อนั้น รรนาหุนหันหันได้ เห็นยาคาเคื่องซุ่นฟุนไฟ
 เข้าข้างเขยใหญ่ก็เคื่องคาล จึงชวนผิวไปลาพ่อตาเสีย อย่า
 อยู่ซ้ำพาเมียออกไปบ้าน นางสอนให้หนึ่งลูกคูกคูลาน กรวย
 กรานท่านเสียหนึ่งอันหนึ่งตามจน

เมื่อนั้น เจ้าเงาะกับกรวยยิบสกลียหน แกล้งเลียนล้อ
 ท่อน้ำท้าวสามล เผ่ากันหัวเราะรึกกระกิกเท่า เห็นพ่อตา
 ทำไม้ก็ทำมึง เหมือนข้าหลังจริงจริงยิ่งพันขาว ทำโจงกระเบน
 ใหม่ไว้หางขาว แกล้งชักหัวผัวพี่สาวของเมียไป แล้วยื่นมือ
 ของหน้าจุมก เห็นรอยถกมิกเชือกเลื่อยยังไหล คบมือ
 หัวเราะเยาะโยไฟ บอกไข้อย่าปากให้เมียค เห็นทั้งหกตก
 ประหม่ากันหน้าหนึ่ง ไม่ไหวจึงได้มกลัวตัวเป็นหนู จึงชวนรรนา
 โคมทร ออกประตริบกลับไปด้วยพลัน

เมื่อนั้น ท้าวสามลเคื่องซึกค้อฮัน แกล้งให้หาปลาจะ
 นำพัน อ้ายเงาะมันถลึงได้มามากมาย ยิ่งคิดยิ่งแค้นแน่นใจ
 มันมีขำมันไค้ก็ไม่หาย จึงตรัสแสร้งเส่เพทบาย จะต้องการ
 เนื้อทรายมาเลี้ยงกัน ทั้งหกหามาแก้ตัวใหม่ มันมีไค้ชีว
 จะอาศัย เสนาในไปบอกอ้ายเงาะนั้น หาเนื้อมาให้ทันวันพรุ่งนี้

ยักนั้น อำมาคยริบสั่งไล่เกศ ออกจากวังวังเป็นสังข์คล
 ทรงไปยังทขานปลายนา

ครนถงกระท่อมกั๊กอมกั๊ก เอแล้วหลบขยู่กระมังหนา
ประหลาดใจไม่ไคยีนพุกา เสนานั่งมองร้องเรียกอง

เมื่อนั้น รณาคลผาตาซันซิง ที่ไหนหย่อนผ่อนผลเสีย
ไคทง นงบยกระตึงกรงกรอง ตงเนอตงใจจะให้ผิว น่ตังทัว
ไปกรู้นเคื่อนสียสอง เจ้าเงาะแสนกลคนกระนอง หักร้องนาง
นาคปากร้ายซอ เอากระต่ายคันทนร่ามะนา ทำให้ภรรยาหน้า
ทัวว้อ รณานั่งฟังนั่งเอียงคอ เพราะหนักหนาหนอเงี้ยวพ่อคุณ
พอไคยีนเสนามาร้องเรียก ตันตะเกยกตะกายวาวุ่น

โคนสะกุดสะกิดผ้าตาซัน กระต่ายหกตกไค่ถุนลงไป รณา
เกินออกมานอกซัน อ้ามาตยเห็นหมอบกรวนกรายไหว้ นาง
จึงถามทักซักไซ้ อูระอะไรนะเสนา

ยักนั้น เสนาบังคมก้มหน้า ทูลว่าสมเด็จพะบิภา ให้
ข้ามาบอกนางโฉมยง ยักนั้นมรับสั่งจำเพาะ ให้เจ้าเงาะหาเนื้อ
เข้าไปส่ง พรุ่งนี้มีไค่กึงใจเง จะให้ลงอาชญาฆ่าฟัน

เมื่อนั้น รณากระหนกอกสัน เข้าไปในทักขิณพัฒน์
รำพันบอกผิวแล้วโคกา

โอ้ว่าพระองค์ทรงเดช บิเกรศพาลผิกระคิกมา เมื่อนั้น
วานทานไซ้ให้หาปลา ถิ่นกว่าไม่รอกะวอควาย นหากม
มนครัดจึงพันภัย หาปลาмаไค่เอาไปถวาย วันนั้นมีหน้าชา

อุบาย แกล้งย้ายสิ่งมาให้หาเนื้อ เป็นเหตุเพราะเงาเรไรให้
 ถลกเสีย พอรบทองของเมื่อนี้ได้เชื่อ อื่นวอนเท่าไรไม่เชื่อ
 เพื่อ นเนื้อแท้ว่าเวรกรรม ว่าพลางนางทรงโคกฯ ชลนาพม
 พองร้องว่า สองกรซ่อนอกนฟักฯ ทรวณูคร่ำกำสรวโคก
 เมื่อนั้น เจ้าเงาะเงาหยอกนางโฉมศรี ซึ่งส่งให้หา
 เนอคราน เห็นพระธิดาไม่พ้นกาย ถึงตัวจะบรรลักษ์ก็ไม่ว่า
 วิทกแต่รนาจะเป็นม่าย ว่าพลางแยมยมพรมพราย ปล่อย
 ประโลมโฉมฉายให้คลายใจ ทำไมถึขเนอถกอยานกพวัน สัก
 พันทงสองพันกทาใด ไม่เคยเห็นผมอพรอไร ร้องให้โย
 ให้เสียนาตา แต่เพียงนมพอรยาเกิน ร้องละครนอนเล่น
 เสียดกว่า เหมือนกันนั้นแหละกษาปลา ะไรกับน้ำหน้า
 อ้ายทกคน พรงันมีปากก็โบหุ ะเชือกเสียให้ค้อถกสักท
 เสสรวลชวนนางนฤมล ขนบนเตียงนอนตำราญใจ

ครั้นดาวเคอนเลือนลนเมฆา สิริยาแยมเยมเหลยม
 ไคล พระชมโฉมประโลมนางทราวุธ กวงใจเจ้าค้อยอย่างก
 ะวันฉายย้ายหน้อยจะถลันมา แก้วดาอย่าหม่นหมองศรี ตั้ง
 เสียเมื่อยแล้วจรัส มาทรงเกือกแก้วมณีนก ไช้ไม้เท้าก้าว
 ลงจากเคหา ตำแดงชานภาพแผ่นกนไหว เหาะทะยานผ่าน
 เมฆมาไรไร ทรงไปไพรวันอรัญญา

ครั้นถึงลงหอยคิง ทร่มวังสูงใหญ่ไบนานา พระเอก
เงาะซ่อนไว้ให้ลับตา แล้วร่ายมนตร์มหาจินคาพลัน

ฝูงเนในเข้ามามากมาย ทั้งละมั่งกวางทรายและสมัน
สุกายแคงไปทั้งไพรวัน เป็นฝูงฝูงพันกันมา

เมื่อนั้น หกเขยคึกคักหนักหนา ครั้นรุ่งริบแต่งตัวกลั
วระชา เรียกหาข่าวไพร่พร้อมพรัก บ้างหาแร้วบ่วงหวายหลาย
อย่าง ไปถึงกลางพงไพรจะไต่คัก บ้างเอาผ้าพันพวงสูงสนับ
คักคักจนชายชนหลังช้าง แล้วผูกม้าเคยขับสำหรับชา ยังเห็น
ฮานพานหน้าช่องทาง ม้าหลังเปล่าข้างผูกเขาะบาง ต่างต่าง
แก่งอวกประหวัดกัน เกณฑ์กองกระบือข่าวชาวบ้านนอก ล้วน
ถอทอดเลวียนแทงแซ่งชน พรานชนพันแม่หมาดสำคัญ โฉง
ไรโฉงนั้นไม่ผิดเลย ข่าผู้ชายตะพายยามถอกถ้อง หิวปนโศ
ลายทองของเงวญ บ้างแบกเสียบึงหาขตามเคย อย่าช้า
เลยจนสายจะเสียการ

ครั้นพร้อมเสร็จทุกสิ่งไม่ช้า หกองค์ทรงม้าออกจาก
บ้าน วิชชัชพาชีวิตะถาน พวกพรานนำหน้าพาไป

ลุลวงมรคามาลง ข่าซึ่งมฤคาเคยอาศัย สั่งให้ขิง
ชายไว้ชายไพร บ้างก็กริ้วแล้วไล่บ่วงราว ลางคนขัดขวาง

ที่ปากทาง ทาข้างสนทคชจนทาว ชักระบอเขาคณอยู่เกรียว
กราว ให้อาวองไปทงไพรวัน

พรานขึ้นช่มรทชนนกว่า ส่วนมาตามรอยจะคอยค้น
หมายตรงหลงยิงเพอนกัน ล้มคณย่นย่นอยู่แทบตาย เนชถก
ที่ไหนก็ไม่มี พบแต่เสื้อหมีหมุกระต่าย ลงนั่งนกกปรักยากัน
บ่าวนาย คิร้ายจะเป็นเช่นหาปลา ลางคณบ่นว่าข้าไค้ทัก ไม่
เช่นวักพระไพรเจ้าข้า จึงให้ปลุกศาลชนเพิงตา สังเว
เทวาทันใด

แล้วชนมาพากันเที่ยวค้น พบรอยเกล็ดอนกล่นมาใหม่
ใหม่ ทาสอดคลอกแลเห็นแต่ไกล โน่นมิใช่เนื้อหรือรอรองของ
หูกเขยบินคิปรักา วางมาชบใหญ่เข้าไปดิ่ง เห็นพระสังข์
อยู่คตละดัง งามละม้ายคล้ายคลึงเจ้าของปลา เอะจะเป็นเช่น
นนออกกระมี รมกยังไม่หายช่ายหน้า ว่าพลางทางลงจากม้า
เข้าไปวันทาสุรารักย์

เมื่อนั้น พระสังข์แสวงทำไมรู้จัก ลกชนขึ้นเห็นเตนคัก
คัก ถามทักซักไซ้ไปไหนมา เทียวซกซกชกชกเจ้าคนเอก
โหยกเหยกยุ่งหยายขยาปหนา มาลอบลักไล่เนื้อเบือปลา ช่ม
เหงเราเจ้าข้าพนาสิ ทำล่อคหมิ่นถั่นแคลน ล้วงลักคักคักแคนมา
ถั่น จะยำเยงเกรงไครรักไมมี เจ้าเหล่านคอรหกลักกราว

เมื่อนั้น ทงหกกกประหม่าตาขาว แฉ่งใจแจ้งความตาม
เรื่องราว ข้าเป็นลูกเขยท้าวสามล พ้อคาให้หาเนื้อกับยาย
เงาะ ทลเคาะซื้อความมาแก้กัน เอ็นก้วยช่วยชีวิตทงหกกก
พ้อพันโพยภัยบรรลัยลาญ ข้าหาเนื้อทให้หนักไม่มี มดุกหินมา
อยู่หน้าฉาน เทพเจ้าเงาะไ้ไปรคปรวน ขอประทานเนื้อไปให้
พ้อคา

เมื่อนั้น พระสังขมพลาทางว่า อันหม่อมดุกหินมา มัน
ทนมนุษย์มาพึ่งเรา ข้างท่านก็ร้อนตัวกลัวภัย มาขอแล้วมิให้
อย่างไรเล่า เลิกชียาปลกรรมก็ทำเนา แต่จะให้เปล่าเปล่านั้นไม่
เคย ถ้ารักชีวิตจงคิดดู เนื้อจะแลกไขหูกเขย มันมียอม
ให้ไม่ไ้โดย ผิดวิสัยสังเวทเวา

เมื่อนั้น ทกเขยไ้ฟังนังกมหน้า เสียใจทุกคนขันนินทา
เทวคาเคนแฉ่งมันแกลังจริง รุมกแล้วทเล้าเจ้าเล่ห์ สมคะเน
คงยักเอาสักสิ่ง ชักรำน้องชนวนวิง ผิดก็เพียงผู้หญิงมันไม่
รัก ว่าพลาทางหยิยเอาคาบมา สั่งให้เทวคาทั้งผก แล้ว
เชิญเข้าไปไ้ทกทัก อย่าเชือกให้หนักนักเลยพ้อคุณ

เมื่อนั้น พระสังขมพลาทระสาจากลาทลน จะเชือกแต่
เขาเขาเขาบุญ แล้วชักคาบุญขึ้นออกเสือกเงอ เขยไ้เชิญขึ้น
พรนพรง ร้ององออยหน่าน่าเจ็บเหลือ อย่างนทไ้ไหนจะไ้เนื้อ

ทำ^๕ที่จะ^๕เชือก^๕เดือ^๕แล้ว^๕วิ่ง^๕รือ^๕ แกล้ง^๕ขย^๕ขย^๕ของ^๕ลง^๕ใจ^๕ เลือก^๕
 เอา^๕ข้าง^๕ไหน^๕จะ^๕กิน^๕เนื้อ^๕ เห็น^๕ยว^๕ห^๕ข^๕ว^๕ลง^๕ใจ^๕ก^๕ง^๕คอ^๕ แข็ง^๕ข้อ^๕เชือก^๕
 ชาติ^๕เลือก^๕สาค^๕ไป^๕

เมื่อนั้น^๕ หก^๕เขย^๕นิ้ว^๕หน้า^๕น้ำ^๕ตา^๕ไหล^๕ รุม^๕แล้ว^๕ห^๕เล่า^๕เศร้า^๕
 เสีย^๕ใจ^๕ น^๕เือก^๕กรรม^๕อะไร^๕ของ^๕เรา^๕ เจ็บ^๕ปวด^๕หนัก^๕หนา^๕อด^๕ส่ำ^๕ห^๕ทน^๕
 ต่าง^๕คน^๕ข^๕น^๕ออก^๕น^๕ง^๕ก^๕อก^๕เข้า^๕ รุ่ง^๕าร^๕ก^๕ย^๕ต^๕ก^๕เค^๕อ^๕น^๕ร^๕ย^๕เร^๕า^๕ เนื้อ^๕จะ^๕ให้^๕
 ใจ^๕ไหน^๕เล่า^๕อ^๕ย^๕่า^๕น^๕ิง^๕น^๕าน^๕

เมื่อนั้น^๕ พระ^๕สัง^๕ข์^๕ท^๕ง^๕ส^๕ัก^๕ย^๕อ^๕ธิ^๕ฐ^๕าน^๕ เนื้อ^๕ถึง^๕ท^๕ค^๕าย^๕ก^๕ว^๕าย^๕
 ปร^๕าณ^๕ มาก^๕ปร^๕ะมา^๕ณ^๕สม^๕ห^๕วัง^๕ท^๕ัง^๕ใจ^๕ แล้ว^๕ว่า^๕อย่า^๕พ^๕ัก^๕ปร^๕ะค^๕ัก^๕ปร^๕ะเค^๕ิก^๕
 เอา^๕ไป^๕เือก^๕คน^๕ละ^๕ตัว^๕ตาม^๕ไ^๕ ถ้า^๕จะ^๕ท^๕อง^๕การ^๕เนื้อ^๕อ^๕ก^๕เมื่อ^๕ไร^๕ อย่า^๕
 เกร^๕ง^๕ใจ^๕เร^๕ง^๕ออก^๕มา^๕ข^๕อก^๕เร^๕า

เมื่อนั้น^๕ หก^๕เขย^๕ละ^๕ห^๕้อย^๕ส^๕ร^๕้อย^๕เศร้า^๕ คำน^๕ข^๕ย^๕ข^๕ย^๕สัง^๕แต่^๕เขา^๕เขา^๕
 แล้ว^๕ข^๕ม^๕ก^๕ม^๕เก^๕ล^๕่า^๕ล^๕า^๕มา^๕ ท^๕ัง^๕ข^๕่า^๕ว^๕ไ^๕พร^๕าย^๕ม^๕ุ^๕ด^๕ว^๕ุ่น^๕ว^๕าย^๕ ผูก^๕ม^๕ัด^๕เนื้อ^๕
 ท^๕ร^๕าย^๕ซ^๕น^๕ไ^๕่ข^๕่า^๕ หก^๕ของ^๕ค^๕่ท^๕ร^๕ง^๕ม^๕้า^๕แล้ว^๕ไ^๕ค^๕ล^๕ค^๕ล^๕า^๕ ก^๕ัน^๕ค^๕ัก^๕ล^๕ัก^๕ข^๕่า^๕ไป^๕ฮ^๕าน^๕

เมื่อนั้น^๕ พระ^๕สัง^๕ข์^๕ส^๕ว^๕ม^๕ร^๕ป^๕เ^๕าะ^๕ของ^๕ย^๕ก^๕ษ^๕ิ^๕ ไล่^๕เือก^๕อก^๕แ^๕ก^๕ว^๕
 แล้ว^๕ม^๕ก^๕ม^๕ฤ^๕ค^๕ิ^๕ ครอบ^๕ย^๕ล^๕ย^๕ด^๕ว^๕ุ่น^๕ล^๕ว^๕ุ่น^๕ม^๕ร^๕ณ^๕า^๕ เอา^๕ไ^๕ไม่^๕เ^๕า^๕ทำ^๕ค^๕าน^๕ท^๕าย^๕
 ห^๕้อย^๕ ย^๕ก^๕ล^๕อย^๕ข^๕น^๕ว^๕าง^๕เห^๕็น^๕อ^๕ัง^๕สา^๕ ส^๕ำ^๕แ^๕ง^๕แ^๕ผล^๕ง^๕อิ^๕ท^๕ิ^๕ฤ^๕ท^๕ธา^๕ เ^๕าะ^๕
 ทะ^๕ย^๕าน^๕ผ่าน^๕ฟ^๕้า^๕มา^๕ไ^๕ไร^๕

ครั้นถึงจึงลงหยุดอยู่ นอกประตูบ้านตัวริมรั้วไว้ นึกจะ
ชวนรณาสกลาไคล กลั้วจะไปทะเลาะเถาะแทะกัน ไปแต่กู่
ผู้เที่ยวดีกว่า จะไล่ล่อพ่อตาเล่นซนซน ถึงทั้งหกจะชกต่อย
ครั้น ไกลกันแต่ลำพังไม่กังวล ก็กินแล้วกินเคาะเหาะอย่าง
หายเนื้อมากตางท้องถนน แกล้งทำเอะอะประทุคน เอาหายซน
ล้มคว่ำคะมำไป

บัดนั้น หลวงชายชาวเมืองน้อยใหญ่ ต่างคนร้องว่าช่าง
กระไร เร็วแรงสติใจเจียวเจ้าเงาะ หายเนื้อที่ไหนมาหนักหนา
หนอ ไม่หนักเลยหรือพ่อพาวังเหาะ ตางคนยังกลัวยังหัวเราะ
บ้างร้องเยาะงามเหวยลกเซยพระยา เก็กเก็กเซ้งแซ่เข้าแท้
ห้อม พวังพร้อมล่อมหลังล่อมหน้า บ้างร้องว่าเฮอเกลอกมา
เซซาให้ฉาวกราวเกรียว บ้างชวนว่าอย่าเพื่อไปก่อน อัยว่า
ละครลั้กประเทียว เจ้าเงาะไม่หยุดคุดเป็นเกลียว หน่วง
เหนียวห้ามปรามมาตามทาง

เมื่อนั้น เจ้าเงาะเห็นเก็กพร้อมล่อมรอบข้าง พอถึงที่ราย
รายเอาหายวาง เข้ายืนกลางแล้วเล่นเต็นรำไป ใครคยมือ
ฉีกปลั่งจิ้งหระ ประเทาะประคะค้อยถองจนร้องไห้ แกล้งทำซิกซิก
ซิกใจ ยกหายซนไ้เดินกลุ่มมา ใครระห้ามอย่างไรไม่ฟังเจ้า

ทรงเข้าทอ้งพระโรงข้างหน้า ทั้งเฝ้าลงไว้ให้พอตา แล้วเดิน
ไปเดินมาไม่เกรงกลัว

เมื่อนั้น ท้าวสามลเห็นมันให้คนหิ้ว เร็วแรงกระไร
เหมือนควายวิ่ง เน้อยสยดว้างหายมา ไม่สมหวังถึงรักที่คิดไว้
ทันทันหมั่นไล่ระไกรฆ่า เห็นมันแล้วหรือเจ้ามดดา หยาบช้า
ทรงงั่วไม่กลัวใคร แค้นใจอ้ายเซยทั้งหกคน มันไปเที่ยว
ซุกซ่อนอยู่ข้างไหน ทำให้อ้ายชายหน้าทุกคราไป อีเมื่อยก็ไม่
กำชับกัน

เมื่อนั้น หกเซยไม่สบายรีบผายผัน ครั้นถึงโรงชั้นพระโรง
ก็ล บ่าวแยกเฝ้าวันขึ้นไปตาม เห็นเนอเงาหนักหนาช่างหาได้
หลากใจใครช่วยมันหายหาม ก็กลัวตัวสั่นครั่นคร้าม กราบ
สามทีแล้วลงกับพัดศรี

เมื่อนั้น ท้าวสามลผดลุกชนกุกกัก อดกลเซยข้ามัน
นารัก ช่างโคเฝ้าหาหักทไทนมา ยิ่งให้แค้นยิ่งชั่วช้า
ใครทำโทษทัณฑ์พินฆ่า นหากคินกเกี้ยวด้วยธิดา จะเป็นม่าย
อ้ายหน้าประชาชน บ่าวไพร่ไปด้วยก็พร้อมเพรียง อดแค้น
สยดเสียดเสียให้ขื่น กับหน้าอยู่โยอ้ายหกคน ก็แต่ระบ่นนินทา
กัน เชอหลอกระไรเลอกลไหลหยด ช่างเป็นเหมือนกันหมด

อย่างไรวั้น ไปเรือจมนวนสนทงนั้น เข้าโพรวนทแห่งก
แคลงใจ

เมอนัน ทกเชยกับหน้าน้ำตาไหล กรวยทลเยองยัก
กระอักกระไอ ผันแปรแก้ไขไปตามจน เข้าไปหาเอนวนัน ช่าง
กระไรไม่มีทุกแห่งหน ให้ข่าวโพรวนทได้บอกชกชน ลกเลียวเทวกัน
กันควา ชะรอยผบศางประหลาดเหลือ ชอนเอนเสยสนทงยา
แล้วกเหมือนมคนอยดอยมา ถกหษาแห่งวสนทกคน
ทงนกเพราะเคราะห์ชองลก มาชาดกผสงทกลางหน ท้อง
ปลกศาลเช่นสรวงขวงชน ึงไคเอนแต่คนละทัวเกี้ยว ข่าย
กลดอยหนอยทงกักกลับมา ผพาทลงไปในโพรวนท เล้ายาก
บุกชกฏลคเลียว จนหน้าเชียวสยท้องเต็มที วยเกินแททตาย
ถึงชายท่ง ก็ขยมาทมายมุงมารุงศรี เป็นความสคยทุกสิ่ง
จริงอย่างน ภูมิโรงทรงพระเมตตา

เมอนัน ท้าวสามลสารวรสรวลว่า ทบพระหัตถตวรสแก
นางมณฑา มินงามหน้าแล้วเหวยลกเชยยาย จมูกแห่งทวน
สนทกคน สมประกอบชอบกลใจหาย ทังสองหนกนแก่เคราะห์
ร้าย ช่างไม้อายอกสเลยเคเอา ยิงวาระหาญชกทำคักเสอ
แต่หาปลาหาเอนกแพเขา ทิกะไครฆ่าคอายขเคา มน
จะคายเสยเปล่าไม่เข้ายา แล้วเลียวมาว่ากัยลูกสาวใหญ่

มึงเห็นผัวหรือไม่น่าชายหน้า งามก่แหงนหัวนเวทนา อนิจจา
 นิจาเป็นนากลัว

เมื่อนั้น ทกนางต่างพิศพิศ สรวทพิทปริตพิศทัก มัน
 ช่างชั่วจริงจริงทุกสิ่งไป งามก่ไหวแล้วมีหน้าซ้ำทแหว่ง เหมือน
 ใครแก้งเขามักเชือกเลือกไหล ลางคนบ่นว่าไม่น่าอะไร
 งามก่ไขหัวนสนงาม ข้างว่าน่าชายก็ข้ายเงาะ มันยังพัน
 หวเระเระเยี่ยหยาม กัดหน้าคำเป็นน้ำคราม ไม่หมดกรงค
 งามเหมือนเก่าเลย ลางคนเคืองค่อนแล้วค่อนว่า สมเพช
 เวทนานิจาเอ๋ย ไม่น่าสมาคมชมเชย แค้นไปไม่เลยแล้วพ่อคุณ
 ย้ายบ่นออกกอกเข้าเกาหัว โกรธผัวตัวสั้นหันหัน ทุกข์ทันทัน
 กำลังนั่งวงงน ท่างคนเคืองชุ่นวุ่นวายใจ

เมื่อนั้น เจ้าเงาะอย่างย่องมองมาใกล้ เห็นพ่อตาอาวรม
 เข้ากันไป ไม่เอาโทษเขยใหญ่ทั้งสัญญา ท่านบ่เนือททอง
 ลองเล่น จะให้เห็นว่าใครไ้มากกว่า ชี้ไปตรงพระแสงแก้ง
 กลอกตา เงาะงาทาทเหมือนฟาดฟัน แล้วชเฆาททคอเขยใหญ่
 บอกไขให้รักชุ่นชุ่น คบมือหัวร่อขุ่นงัน เยี่ยหยนหลอกกลอ
 ท่านพ่อตา

เมื่อนั้น ท้าวสามลว่าเหม่ออ้ายเงาะบ้า ของทองพองชน
 พันสัญญา ไขข่าไม่เสงี่ยมเทียมตัวเลย กลับจะมาชมมอทำชั่ว

สอนให้ฆ่าอ้ายหกเซย มีหน้าข้าหัวเราะเยาะเย้ย เกินเลย
หนักหนาว่าข้าใจ รู้แล้วกระเซะเจ้านักเลอ หานเอดไ้มาก
กว่าเซยใหญ่ ขนหนามาขอข้าหรือไร กูฝากมึงไว้ด้วยเถิดกระ
กึกกึกจินมาน่าต้อยตบ ข้าไบบักซบพวงพประ เถิดเรงทอกโมโห
ถวายพระ ถ้าทหลังแล้วนะไมละมึง กูก็ยังทนงองอาจ หัว
ระชาคมั่นมั่นสักวันหนึ่ง พระกรวโกรธโกรธคำอึง แล้ว
ผ่นหลังนงบงอัยบนเคยง

เมื่อนั้น เซยใหญ่ทูลขยายบายเบยง อ้ายเงาะหนีหายข้า
ไม่น่าเลี้ยง คนผู้กระเซยทั้งเวียงชัย ไม่เกรงไม่ยำทำเกะกะ
ระกลัวพระบิดากัหาไม ชะรอยเป็นข้าประหลาดใจ กูตามัน
มิใคร่ระกระพริบ วิปริตผกมณยหนักหนา ข้าเห็นว่าอ้ายนเขน
ผกผก มกากลางพลึงทงกนทพย เนอัยสยหาบมาถิงธานี สวรรพค
ผกปลาหาไคค้อง เพราะมันเป็นพวกพ้องกันกับผเ เงาะเงยไม่
เคยเห็นเช่นนั้น ภูมิอย่าไว้วางพระทัย ขอให้โสหัวเดียวจากวง
นำซึ่งชั่วชาติอียาหัวใหญ่ จะละให้ข้าหลังเข้าวังใน นานไปจะ
เคองเของขทมาลย

เมื่อนั้น ท้าวสามลวธอนใจถึงไฟผลาญ พิเคราะห์ค
เห็นจริงยิ่งว่าคาญ ให้หนาวสันสะท้านไปทั้งตัว โบกพระหัตถ์

ทรงสั่งเสนา ข้ายเงาะเข้าชำระชาติชั่ว ทั้งหมิ่นว่ากูน่ากลัว
ใส่หัวออกไปเสียจากวัง

บัดนั้น เสนาคำนับรับสั่ง ลูกขุนจิตเขมรเห็นบริ้ง
พร้อมพรังนายไพร่ไม่ย่อท้อ บ้างซู้ซบับไม่เจอง่า เงาะเข้า
ไม่กลัวทำหัวร่อ ลางคนเข้าไประไลคอ เจ้าเงาะขหมักชก
กึกกัใจ บ้างยกคนข้างหน้าว่าอย่ากลัว ปล้นปลอกออกตัวไม่
เข้าใกล้ ทกเขยร้องว่าข้าอยู่ไย เจ้าปลกไล่เสนาให้คว่ำมือ
ผู้คนเข้าพร้อมล้อมหน้าหลัง ลากปลกถึงออกของมือ เจ้าเงาะ
เหวี่ยงวักสะบคมธ บ้างลมกลึงวงซอกกระชายไป

เมื่อนั้น เจ้าเงาะทำโกรธอาคว่ำใจว่ ประเทระน้อยทูลของ
ว่องไว เลี้ยวไล่ประชิดติดพัน มีอภัยอำมาตย์ข้างละคน เอา
หัวชนกันเล่นให้เห็นขัน ทั้งสองร้องกันอยู่เย็นเย็น เจ้าเงาะ
หัวเราะงันซอขใจ เห็นเขยทั้งหกทำงกเงิ่น แกว่งไม้เท้าก้าว
เดินเข้ามาใกล้ ยิ่งถอยยิ่งประชิดติดไป ยิ่งวิ่งยิ่งไล่กระโศกมา
เห็นท้าวสามลอยู่บนเตียง กียนเมียงเขม้นมองของหน้า
ตะคอกหลอกล่อพ้อคา เงาะงาทำทระครน

เมื่อนั้น ท้าวสามลตนกลัวคว่สัน ไม่สู้ไม่รบหลยเป็น
ควน งามนั่งงกกพลกตกเตียง สำคัญว่าเงาะตลกด้วยระ สัน
สัดมานะร้องเคมเสียง นนแนยาคูกทหรือทเพรียง หัวขานตก

กเสียงไม่รู้เลย นางมณฑาว่าไซ้ที่ไหนนั้น เมื่อก้อยทั้งนั้น
พอเอ๋ย คนเด่นเช่นชามเคย ลกเซยของทัวกลัมน้อย ท้าว
ตามลวากล้าก้อยาหน เหลือกำลังแล้วพไม้อยู่ไ้ ว่าปลาง
เหวี่ยงวักสะบักไป เมื่อยคอกยไ้พล้วน ทูกนางต่างชิงกันวังหน
สันตติสมประคไมมีขวัญ นักสนมกรมในทั้งนั้น วังประทะประกัน
ล้มลุก ทกเซยผลุนโชนโชนพ้อคา คึกว่าอายเงาะเข้าปล่าปลุก
ข้างวังไปข่มช่อนซอนชก หม่อมขมนครหันปล่านไป

เมื่อนั้น นางมณฑาเห็นผัวกลวเงาะไป วังหนเห็นเอยบอบ
หอบหายใจ จึงว่าไซ้ะไรที่น่าซึ้ง พ่อเจ้าเด็กพ้อคุณอย่าว่านวาย
ไม้อกสกรายเขามั่ง ว่าแล้วลากลัดกั้ง ผลักไ้หนึ่งชนเคียง
เสียงดัง เห็นผัวตัวสันขวัญแขวน คอยจรแล่นลกลยคนทะลง
นางฉวยคอกยคโมอียากอคง หยิกทงทพหลังไ้หนึ่งลง ท้าว
ตามลไ้คอกคผลแล้วแม่ คนแก่คนเฒ่าเฒ่าลมหลง พไมซชลาค
คอกยออกตรงตรง ทนคังค้อยยังชัวไม่กลัมนั้น แต่เห็นกเห็นอย
หนักหนาอย่าว่าวุ่น แม่คุณเด็กชอนากินสักซัน หยิบออก
พลักคกกงกัน เห็นเงาะยังอยู่นั้นพวันพวันไ้

เมื่อนั้น เจ้าเงาะทำเป็นหาเห็นไม้มองมองแล้วเมิน
เก็นถือไม้ เข้ามาข้างเซยใหญ่ทั้งหกคน เห็นเหิงอไหล
ไ้ไคย้อยอยู่ไ้ริมหน้า ก็หยิบมาก้ามอมน้ำพ่น หัวหุเขยยกปน

หายร้อนรน ทำปากบ่นเสกน้ำชาสาครค เห็นหกเขยเสียผม
 ก้มหน้าอยู่ ก็ฉีกหูออกไปเลือกไหลหยก แกล้งจงพาเที่ยวเลี้ยว
 ลก ถอไม้เท้าแทนตะพดเหมือนวงวว เห็นพเมยเมยงมของข
 ช้องฉลาก ก็ขยับปากให้ไขว่ไขว่ เขามือคลำทำเจ็บหูตัว ยึด
 แม่ตวงวันสั้นหวิววैया เห็นพ่อค้าหน้าขึงชิงโกรธ ทำขอโทษนั่ง
 ลกคุกเข่า ก้มกราบคัลลานหมอบพินอยพิเทา กรายแล้วกรายเล่า
 เผื่อหลอกกลั๊ว ฉวยไคฉาซทชนันน์ แกล้งทำปะเตะเดินเซ่น
 ตะกร้อ ท้าวสามลโกรธาคำทอ เจ้าเงาะหัวร้องออกไป แล้ว
 คุกเข่าเข้ามาลาแม่ยาย ทำอุบายข่มขยอกไข้ ลกขึ้นเกิน
 ลอยชายสยายไ้ กลับไปกระท่อมทักขณัปลัน

ครั้นถึงรุ่งขึ้นบนเคหา นั่งไถ่เรียนาเมยขวัญ แล้วแกล้ง
 แจ้งความทุกสิ่งอัน สรวลสันต์สำราญทั้งสองรา

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ไตรสุภา

นายสหัส กาญจนวัชระ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๓๐ มีนาคม ๒๔๕๔

โรงพิมพ์คุรุสภา